

L'ASSETJAMENT AL CARRER COM A REFLEX D'UNA SOCIETAT PATRIARCAL

[Subtítulo del documento]

ÍNDEX

1. PRESENTACIÓ.....	2
2. INTRODUCCIÓ.....	5
3. EL PATRIARCAT.....	6
3.1. Orígens.....	6
3.2. Conseqüències del patriarcat.....	11
4. EL MASCLISME.....	12
4.1. Com sorgeix.....	12
4.2. Definició, relació i diferenciació de conceptes.....	15
4.3. A qui afecta i de quina manera.....	31
4.4. En quins àmbits es desenvolupa.....	32
4.5. Grans aportacions al masclisme de grans homes de la història.....	32
5. EL FEMINISME.....	33
5.1. Orígens i desenvolupament del moviment feminista.....	33
5.2. Simone de Beauvoir i Betty Friedan.....	36
5.3. Relació i diferenciació de conceptes.....	39
6. EL Matriarcat.....	42
6.1. Orígens.....	43
6.2. Societats matriarcals existents.....	43
6.3. En què es diferencia aquest del patriarcat i perquè no poden ser emprats com antònims.....	47
7. ESTUDI COMPARATIU ENTRE LA SOCIETAT PATRIARCAL, LA SOCIETAT Matriarcal I LA SOCIETAT ACTUAL.....	48
7.1. Característiques de la societat patriarcal i la societat matriarcal.....	49
7.2. Anàlisi de la nostra societat.....	50
7.3. Resultats de l'estudi comparatiu.....	79
8. ESTUDI SOBRE EL CONEIXEMENT DE CONCEPTES BÀSICS I SOBRE LA PERCEPCIÓ I CONCEPCIÓ QUE ES TÉ DE L'ASSETJAMENT.....	83
8.1. Objectius.....	83
8.2. Metodologia.....	84
8.3. Resultats.....	84
8.4. Conclusions dels resultats exposats.....	93

9. CONCLUSIONS.....	96
10. BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA EMPRADES.....	99

1. PRESENTACIÓ

El tema principal d'aquest treball és estudiar i demostrar com es reflecteix el model de societat patriarcal en una acció tan quotidiana i "normal", per a la majoria de dones, com és l'assetjament al carrer. És a dir, fer servir l'assetjament al carrer com a un dels indicadors més invisibilitzats i normalitzats d'una societat característicament patriarcal, mitjançant la metàfora de "L'iceberg del patriarcat", i donar a entendre així la transversalitat del problema i què és el que fa possible que aquest segueixi estant tan present en tots els àmbits de la nostra societat com són la política, la justícia, l'ensenyament, l'art o la nostra cultura en general.

Així doncs, el rerefons del treball no és un altre que analitzar com aquesta situació, i moltes altres, no són res més que una conseqüència directa de l'estructura patriarcal en la qual som educats i en la qual ens basem a l'hora d'actuar.

Les motivacions principals del meu treball, a part del gran interès que em desperten en general els conflictes socials, són quelcom molt més personal ja que aquest és un conflicte social en el qual em veig involucrada vulgui o no. I no només jo, sinó que també la resta de dones que convivim dia a dia en una societat masclista com és l'actual. Així doncs, la meva motivació principal és aportar el meu granet de sorra, sembrar una petita llavor que doni pas al diàleg, la discussió i el debat sobre el tema. D'altra banda, ajudar a visibilitzar la situació d'inferioritat actual de les dones i fer prendre consciència d'aquells comportaments intolerables que molts cops passen desapercibuts per a molts de nosaltres, i així trencar amb la normalització de la discriminació i l'opressió del gènere femení. I és que el principal objectiu del meu treball no és altre que generar en altres persones interès per la investigació i la recerca del tema amb més profunditat, per tal que tots siguem capaços de replantejar-nos les nostres actituds, comportaments i creences amb l'objectiu de fomentar un món més ètic i just.

Els objectius que vol assolir aquest treball són a grans trets:

1. Demostrar que la nostra societat es segueix caracteritzant per seguir un model estructural patriarcal.
2. Visibilitzar el problema que suposa per a les dones l'assetjament i demostrar perquè aquest és culpa de l'organització patriarcal.
3. Demostrar l'existència dels rols de gènere i la cultura de la violació.
4. Trobar quina podria ser la clau del problema, per així poder resoldre'l.
5. Comprovar si aquest model estructural i tot el que comporta afecta també als homes i de quina manera.
6. Comprovar si la societat és realment conscient del problema, sabent diferenciar conceptes, identificar comportaments masclistes, etc.

En relació a l'estructura del treball, aquest constarà de dues parts: una part teòrica i una part pràctica. En la primera hi constaran les definicions i la informació necessàries per poder tractar el tema amb coneixement i posar-nos en context. En canvi, en la segona, trobarem un petit anàlisi d'una societat matriarcal seguit del d'una societat patriarcal esmentant les característiques principals de cadascuna amb la finalitat d'analitzar alguns dels àmbits més representatius de la societat occidental en general, i de l'espanyola en particular. A partir d'aquí, es determinarà a quin model estructural s'assembla més. Aquesta segona part també comptarà amb els resultats de les diverses enquestes realitzades i la seva anàlisi. A més a més, el treball comptarà amb un petit annex on trobarem la recollida de totes i cada una de les enquestes realitzades..

El mètode a seguir per la part teòrica consistirà en la recerca d'informació mitjançant recursos bibliogràfics, webgràfics i filmogràfics. Per la part pràctica farem ús principalment d'enquestes, anàlisis de publicacions a les xarxes socials, de campanyes publicitàries (entre altres).

Les principals fonts d'informació emprades així doncs, són llibres, articles, dades oficials del Ministeri de l'Interior, pàgines web diverses i documentals.

Les principals dificultats amb les que m'he trobat al llarg d'aquest treball han estat:

- La dificultat a l'hora d'acotar el tema i haver hagut de fer una tria reduïda de conceptes, deixant fora altres molt interessants.
- Analitzar la situació i comunicar els conceptes amb perspectiva i de la forma més objectiva possible.
- Una mala planificació del temps.

I per últim, abans de començar amb el treball en si, agrair a totes aquelles persones que es prenguin el temps de llegir aquest treball disposats i oberts a aprendre tots junts una mica més sobre el tema.

2. INTRODUCCIÓ

Com ja s'ha esmentat prèviament, el treball girarà entorn dels comportaments sexistes, discriminatoris i misògins que han patit i segueixen patint les dones des de temps immemorials. D'aquests però, s'agafarà un en particular per poder entendre la quotidianitat i transversalitat del conflicte: l'assetjament al carrer.

Es farà una petita investigació sobre quin grau de coneixement del conflicte disposa la gent, amb quina freqüència es produeix i quin sentiment desperta en els ciutadans. Però per poder arribar a aquest punt en el que caldrà fer un anàlisi i valoració de la societat per poder interpretar els aspectes abans esmentats, caldrà tenir uns previs coneixements claus d'aquest tema per més tard poder entendre l'origen del conflicte, les causes, les manifestacions, la lògica d'aquest, etc.

Aquests coneixements bàsics que s'esmenten són conceptes claus del discurs feminista o de la perspectiva de gènere i s'expressen progressivament al llarg del treball en funció d'on sorgeixen i què provoquen. És per això que començarem parlant de l'origen del conflicte, el patriarcat, i el desenvoluparem fins arribar al masclisme. Aquest es desenvoluparà alhora fins arribar al feminisme, que anirà seguit del matriarcat. Acabarem amb un anàlisi i diagnòstic de la societat actual. Es requereix aquest ordre perquè garanteix una millor interiorització de conceptes, ja que d'una altra manera no els podríem comprendre tan clarament. No podríem entendre el desenvolupament del feminisme sense comprendre què és el masclisme i què comporta, d'igual manera que no es podria entendre d'on sorgeix el masclisme sense entendre l'estructura patriarcal.

Així doncs, es pretén una clara comprensió de tots els continguts i resultats expressats, i un aprenentatge conjunt de nous conceptes que es troben a l'ordre del dia, degut a la influència, la polèmica i la forta extensió que estan generant cada cop més i més els conceptes relacionats amb tot tipus de moviments socials (com el feminisme, la llibertat d'orientació i identitat sexual, la lliure expressió de totes les cultures i la reivindicació dels drets humans en general).

3. EL PATRIARCAT

Començant ja amb el treball pròpiament dit, el primer objectiu és la demostració teòrica i pràctica que avui en dia vivim en una societat de caràcter patriarcal, i que ha estat així sempre. Per entendre el que això suposa i poder descobrir si és cert que la nostra vida en societat es basa en aquest concepte, caldrà primer definir i interpretar els conceptes més bàsics del discurs feminista.

PATRIARCAT: Organización social primitiva en que la autoridad es ejercida por un varón jefe de cada familia, extendiéndose este poder a los parientes aun lejanos de un mismo linaje. (DRAE)

Abans de començar en matèria i investigar d'on sorgeix aquesta forma d'organització política, econòmica, religiosa i social en la qual es dona el predomini d'homes enfront de les dones, podem subdividir el concepte en dues classes de patriarcat:

1. **El patriarcat de coacció.** És la vessant del patriarcat que té lloc a països, estats o territoris en general, on les dones són inferiors als homes per llei. És a dir, la llei secunda i fomenta les desigualtats entre sexes i la manca de drets de les dones.

Aquesta estructura és fàcil d'entendre; s'imposa una llei misògina i totes les dones, com a dones que són, l'han de complir, sinó són empresonades i castigades per la llei. El més possible en sentir és pensar que actualment passa a un grau molt lleu, a algunes poques tribus del centre d'Àfrica, o de sud Amèrica, zones tribals sense indicis de desenvolupament tecnològic i/o econòmic en general. Però el cert és que l'any 2017 a Rússia, país situat parcialment al continent europeu i amb un grau de desenvolupament tecnològic i econòmic considerable, va ser aprovada la llei que permet als homes casats agredir a les seves dones un cop l'any.

Tota aquesta situació ens fa reprendre un debat amb molts anys d'antiguitat. És la llei sempre sinònim de justícia? Prenent l'exemple de Rússia en el qual es descriminalitza i despenalitza descaradament la violència de gènere, no és

d'estranyar que també sigui un dels països amb les xifres de feminicidis¹ més elevades, radicant entre 12.000 i 14.000 dones assassinades a l'any, víctimes de les seves pròpies parelles. I és que, al punt en què es fa pública la legalització de la violència masclista un dia l'any, no és difícil imaginar que de portes en dins es dona amb molta més regularitat perquè, al cap i a la fi, no és del tot il·legal. Dins l'imaginari col·lectiu², realment es creu que és legítim. Així doncs, contestant a la primera pregunta, no, llei no és sempre sinònim de justícia, i aquestes xifres ho demostren. Però això només és possible gràcies a la manera en què estructuram la societat, que és seguint el model patriarcal, el qual col·loca la dona per sota la figura de poder masculina, per així no poder queixar-se ni reivindicar els seus drets quan es prenen aquestes accions. Aquesta estructura és la que perpetua la creença que les dones són realment inferiors i que el seu paper és estar sotmeses als homes, que al cap i a la fi, és el que possibilita que una llei com l'esmentada anteriorment arribi a ser aprovada.

2. **El patriarcat de consentiment.** Aquest constitueix una forma de patriarcat que es dona a llocs on homes i dones són legalment iguals, però que en la pràctica i el dia a dia se segueixen demostrant i perpetuant situacions de poder desiguals. En l'anterior classe de patriarcat és evident la manera en què es perpetua la desigualtat de gèneres, mitjançant la legalització d'aquestes desigualtats, però com es perpetua en un territori on la llei és igualitària? Per què la societat segueix sense ser igualitària aleshores? En aquest cas, com que no està recolzada per la llei, la desigualtat només pot mantenir-se en la societat per mitjà de la cultura i la fomentació d'estereotips i prejudicis, tant del gènere femení com del gènere masculí, que es van transmetent de generació en generació a través de l'educació i els processos de socialització.

¹ *feminicidi*: el feminicidi: Està reconegut com a crim d'odi. Es dona amb l'assassinat d'una dona a mans d'un home, pel fet de ser dona.

² *imaginari col·lectiu*: Concepte propi de les ciències socials, emprat per referir-se al conjunt de mites i símbols que funcionen com a consciència col·lectiva, és a dir, el conjunt de creences i actituds morals compartides per tota una societat que ajuden a enfortir-la i unificar-la.

3.1 Orígens del patriarcat

Podríem resumir dient que una societat patriarcal és aquella on el gènere masculí oprimeix el gènere femení i s'atribueix la seva força productiva i reproductiva, ja sigui violenta o pacíficament, culminant així en l'execució total de l'autoritat per part dels homes.

Tot i tenir un origen incert, hi ha diferents teories de diverses expertes i experts que s'han de prendre en consideració. La primera a tenir en compte serà la teoria de Gerda Lerner, historiadora americana nascuda el 1920 que narra en la seva obra "La creació del patriarcat" com aquest sistema és una creació històrica amb un procés de milers d'anys de duració, dut a terme tant per homes com dones. Afirmar que la primera forma de patriarcat apareix a l'estat arcaic, on la unitat bàsica d'organització social era el model de família patriarcal, el que significa que la figura de poder, control i representació de tota la família era el pare. Tot i així, el punt clau i distintiu del seu estudi és la relació i distinció entre gènere i sexe. Com hem pogut veure al llarg de la història, la definició dels gèneres ha afectat de manera molt profunda i directa a la creació de l'estat. A partir d'aquesta diferenciació van néixer els anomenats "rols de gènere", els quals van ser assignats pel patriarcat i van fer-se realitat a base de la repetició automàtica dels ciutadans. És a dir, tenien i segueixen tenint validesa perquè són acceptats per la societat i es mantenen sense ser qüestionats. Aquests rols de gènere determinen les tasques i comportaments que ha de complir cada gènere i es veuen reflectits tant en les lleis com en els costums, les tradicions culturals, etc. Tot i aquesta distinció de gèneres però, la historiadora nord-americana afirma que va ser la sexualitat de la dona, és a dir, les seves capacitats sexuals i reproductives, les que la van convertir en una moneda de canvi en les societats primitives. Ja durant el neolític, el desenvolupament de l'agricultura va fomentar "l'intercanvi de dones" entre diferents tribus, i no amb l'objectiu principal d'evitar conflictes i guerres mitjançant acords matrimonials, sinó perquè eren les societats que posseïen més dones aquelles que podien reproduir més nens, els quals en les societats agrícoles s'utilitzaven com a mà d'obra per augmentar la producció. D'aquesta manera va ser com les dones van convertir-se en un recurs que els homes adquirien de la mateixa manera que conquerien una terra o envaïen un estat veí, i va tenir lloc el naixement de la primera

modalitat de comerç. El gènere masculí havia aconseguit posseir uns drets que permetien oprimir el gènere femení, quelcom no bidireccional, ja que el gènere femení mai havia tingut cap dret que forçés la submissió del gènere masculí. Aquest sentiment de superioritat i poder dels homes enfront les dones que neix en aquesta època de la història, junt amb el desenvolupament de l'agricultura, pot donar-se gràcies a que el mètode de l'agricultura va proporcionar un sentiment de domini i apropiació de la natura. Els homes, que sempre havien comparat les similituds de la dona i la natura, del cicles i etapes d'una i altra, van associar en aquest moment que de la mateixa manera que podien posseir i gestionar la natura, era possible posseir i gestionar a les dones. En aquest moment van començar la submissió, l'explotació i la comercialització abans esmentades. Les dones eren comprades i intercanviades amb l'objectiu de beneficiar la seva família (recordem que qui prenia les decisions en la família era el pare, i per tant, es seguia el seu criteri) i més tard van passar a comercialitzar-se com a esclaves, el que va provocar que les prestacions sexuals fossin part del seu treball i els seus fills fossin propietat del seu amo. Essent el resultat d'aquesta situació la submissió de les dones en benefici de la supervivència grupal i la cohesió social.

Una altra teoria és la de l'antropòleg, filòsof i etnòleg francès Claude Lévi-Strauss, nascut el 1908, el qual defensa que abans i tot que existís l'esclavitud o la dominació de classes "inferiors", els homes ja havien creat un mètode d'intercanvi, el de dones, creença que comparteix amb Lerner. Straus però, reflexiona que si es va donar així, va ser o bé perquè les dones ho van permetre o perquè havien estat sotmeses amb anterioritat. Així doncs, si no va ser consentit sinó que pel contrari havien estat violentades, podríem considerar la violència contra les dones com possiblement la primera manifestació de violència organitzada.

Tot i disposar actualment d'aquestes teories acceptades per la comunitat científica, al llarg de la història han estat molts els historiadors que han afirmat i donat per vàlida la teoria sobre la divisió de rols ja existent a la prehistòria. Tot i això, gràcies a els últims estudis amb perspectiva de gènere, com aquests esmentats anteriorment, sabem que això no és real. Tots assenyalen que mai ha existit aquesta diferenciació en que els homes sortien a caçar i les dones es quedaven a la cova cuidant a les criatures, sinó que les dones també sortien a caçar i pescar. No era fins que es donava la reproducció

que les dones que havien parit s'havien de quedar a la cova a causa del gran vincle que s'havia creat entre mare i fill després del part, vincle conegut com "maternitat". Mentre que les mares havien d'al·letar i cuidar els fills degut a aquest fort vincle, els homes ni tan sols sabien que la criatura tenia un pare, és a dir, no relacionaven el fet de mantenir relacions sexuals amb la reproducció, fet no gaire estrany si es té en consideració la no-existència de la monogàmia i les conseqüents múltiples parelles sexuals que això comportava. Així doncs, aquest vincle entre pare i fill que coneixem com a "paternitat" no va ser existent fins més endavant quan es va descobrir que les criatures no eren només fecundades per la mare. Tot i així, aquelles dones que havien estat mares havien de seguir caçant i pescant quan no estaven al·letant els fills, no hi havia cap diferenciació entre les seves tasques i les dels homes, ni tampoc entre el tracte a uns i altres. Així doncs, no es pot parlar d'estructures patriarcals encara. És més, molts d'aquests homes quan tornaven de les llargues temporades de cacera

s'adherien a tribus matriarcals, degut a la gran veneració que donava tota la tribu a la maternitat, ja que l'arribada de noves vides era un regal per a la seva supervivència. La misogínia³ característica de les estructures patriarcals, doncs, no apareix fins l'arribada del sedentarisme i la

Venus de Willendorf, representació artística realitzada a la prehistòria com a tribut i veneració de la fertilitat femenina.

descoberta de la paternitat, amb la qual cada criatura tenia un pare, ergo, els homes podien controlar la capacitat reproductiva.

Es pot concloure, aleshores, que l'existència del patriarcat en la vida nòmada no és existent tal i com havien volgut reflectir els historiadors, els quals antigament només podien ser homes. D'aquesta manera era molt més fàcil entendre la seva estructura social en la qual les dones estaven a casa sotmeses sota el poder de l'home de la família, mentre aquest s'encarregava de treballar i proporcionar ingressos a la mateixa. Aquesta solució permetia no haver de buscar cap origen en la situació de desigualtat

³ Misogínia: Rebuig, repugnància, odi o aversió cap a les dones.

existent, ja que en afirmar que sempre s'havien tingut aquests rols i que era quelcom genètic, s'entenia alhora que era normal.

3.2 Conseqüències del patriarcat

En conclusió, aquest és un sistema que primerament diferencia i agrupa els individus en dos gèneres diferents i, posteriorment, expandeix i perpetua les desigualtats entre ells. En aquest moment, és necessari recordar en què es diferencia el sexe del gènere. El sexe és el conjunt de diferències biològiques entre dones i homes, a diferència del gènere, que és una construcció social i cultural fonamentada en aquestes diferències biològiques, creant així comportaments i expectatives diferents per a cada sexe. Aquesta normativa de gèneres s'adopta durant el procés de socialització i estableix grans desigualtats que es transmeten i s'inculquen de pare a fill, radicant en la construcció cultural de conceptes com "masculí" o "femení". És aquí on tenen origen els rols de gènere, que són el conjunt de normes que corresponen a cada individu segons en quin col·lectiu el situa la societat. L'encarregat d'assignar aquestes normes a cada gènere és el patriarcat i, durant tota la història, ha estat el causant de situar la figura de la dona com a subordinada a la de l'home, situant a aquest últim en les disciplines de control i poder i garantint la manca d'independència de les dones enfront els homes. És així com existeix una societat on les dones s'encarreguen de l'àmbit privat i familiar i els homes controlen l'àmbit públic. D'aquesta manera s'estableix que el rol de la dona es limita a un rol reproductiu dins l'espai domèstic que potencia les seves capacitats comprensives, atractives, altruistes i emotives. Per contra, el rol de l'home és un rol productiu que es desenvolupa en un espai públic on es fomenten la seva fortalesa, capacitats intel·lectuals i raonament.

Aquesta particular manera de dividir l'espai i assignar els rols ha provocat que homes i dones no tinguin les mateixes oportunitats d'exercir els seus drets, desencadenant així la implantació de la creença que el gènere masculí està per sobre del gènere femení i donant lloc al masclisme.

4. EL MASCLISME

El masclisme és “una actitud basada en l’atribució de superioritat a l’home sobre la dona” segons el Dicc, tot i que també està definit com a “forma de sexismo caracteritzada per la prevalència del varón” al DRAE.

4.1 Com sorgeix

De la mateixa manera que succeeix amb el patriarcat, l’origen i els desencadenants de la ideologia masclista són molt incerts. Diversos autors han intentat donar explicació a aquest fenomen, però cap ha pogut arribar a donar amb el primer origen del problema. Un exemple és l’autor Yuval Noah Harari, l’historiador i escriptor famós per escriure reconegudes obres com *Sapiens* o *Homo Deus*. Tot i haver publicat diferents hipòtesis sobre el tema, ell mateix reconeix que cap de les seves teories és prou ferma. Teories que, no només no han pogut donar una resposta a la pregunta original, sinó que per a molts s’han popularitzat i han passat a formar part ràpidament de l’imaginari col·lectiu com a argument utilitzat per justificar les desigualtats de gènere. Les més reconegudes són:

- **La superioritat en massa i potència muscular.** L’home pot dominar a la dona per la seva superioritat física, de la mateixa manera que pot exercir en els llocs de treball més durs i sacrificats i així arribar a controlar el procés productiu.

Aquest argument, tot i sonar lògic en un primer terme, resulta poc convincent un cop analitzat més a fons. Si bé és cert que el gènere masculí acostuma a ser més corpulent i musculós, no és més que una mitjana segons la qual només poden estar sotmeses les dones que siguin inferiors a l’home o homes opressors en qüestió. D’altra banda, aquests només poden sotmetre a dones inferiors a ells en dimensions. Situació una mica irreal en una societat patriarcal, en la qual totes les dones estan sotmeses a qualsevol home, pel fet que elles son dones i ells homes, sense importar la seva massa muscular. Deixant clar, doncs, que el masclisme no és un conflicte íntegrament físic, és a dir, no ve provocat per res relacionat amb la forma física, sinó que és cultural i en moltes ocasions desencadena confrontaments físics. Però més enllà de les

estadístiques, les mitjanes i les suposicions, hi ha una objecció més important per a aquesta teoria. Es tracta que sovint el poder social no depèn de la força física, sinó de l'enginy, el raonament o la capacitat de negociació, entre altres, qualitats sobre les quals no hi ha cap estudi que pugui demostrar la superioritat del sexe masculí per sobre del femení.

- **Tendència a la violència.** És molt similar a l'argument anterior, amb l'únic matís que permuta la força per la violència. Defensa que milions d'anys d'evolució han causat que els homes siguin molt més violents que les dones. Es pot complementar aquesta afirmació consultant dades i estadístiques per veure que realment no és cap disbarat, ja que a Espanya, per exemple, de les 3.962 condemnes per homicidi que es van sentenciar l'any 2012, només 285 casos (el 8%) van ser executats per dones, en front dels 3.677 produïts per homes. Així doncs, es pot dir que segons Harari són la guerra i els conflictes bèl·lics el que va infondre la societat discriminatòria.

Tornant a les objeccions que s'han pogut extreure de la primera teoria, sovint la victòria en la guerra no es deu a la força bruta, sinó a les bones estratègies, l'organització i les aliances. Fent així que no siguin els més bàrbars els triomfadors, sinó aquells amb més facilitats per a la negociació. Així doncs, l'historiador es pregunta: si alguna dona tingués més aptituds per a la negociació, com podria ser que no hagués ocupat els llocs de poder? Precisament en aquesta pregunta es pot veure la poca consistència de l'argument i pot aparèixer fàcilment la pregunta: què va ser abans realment, la guerra o el masclisme? Si hagués estat primer la guerra, on les aptituds més valorades eren l'astúcia, l'estratègia i el poder de negociació, per què no sabem de cap dona que liderés cap milícia ni exèrcit? És més lògic pensar que el masclisme va venir primer, i va ser aquest el que va deixar apartades a les dones del poder i els càrrecs de decisió, donada la forta creença que clarament el raonament del sexe femení era molt inferior al de qualsevol home, tornant a demostrar que amb la ideologia masclista no es discrimina a la dona únicament per la seva "inferioritat" física, sinó per totes les seves capacitats en general.

Alhora que va rebutjar la participació de les dones, va obligar als homes a pensar de manera més calculadora, venjativa i agressiva. No és que els homes siguin més violents i agressius, és que al llarg de la història i fins i tot avui en dia, l'estructura patriarcal i la ideologia masclista només els hi ha permès a ells demostrar aquesta agressivitat, aplaudint la seva força bruta i competitivitat, mentre que a les dones se les ha exigint ser delicades, educades, abnegades, atractives i un munt d'estereotips que es mantenen avui en dia gràcies a els rols de gènere que, com s'ha esmentat anteriorment, van ser imposats per l'estructura patriarcal.

- **Els gens.** En aquesta teoria sorgeix la pregunta: I si l'evolució ens ha preparat per tal de ser masclistes per instint? Seguint aquesta teoria es considera la selecció sexual proposada per Darwin en la qual hipotèticament durant milers d'anys els homes i les dones haurien desenvolupat i adquirit diferents estratègies i qualitats de supervivència i reproducció. Els homes que aconseguien engendrar descendència semblaven ser els més ambiciosos, efectius i competitius, i aquesta dinàmica el que va provocar fou que mentre ells ascendien graons en l'estatus social i adquirien cada cop més poder, elles passessin a ser dependents i esclaves de proporcionar descendència, adoptant el perfil o rol de "cuidadores submises". Tot i haver estat acceptada durant molts anys per tothom, i encara avui per alguns de nosaltres, aquesta teoria té molts punts dèbils i ha estat contrastada científicament per altres autores i autors. Primerament, el propi Harari reflexiona sobre el tema i es qüestiona aquesta teoria, la qual no clarifica perquè en altres espècies com la dels elefants o la dels bonobo (ximpanzé pigmeu) la pròpia selecció sexual va engendrar una societat matriarcal on les femelles són les encarregades de crear xarxes de cooperació efectives, per davant dels sistemes més individualistes que adopten els mascles. Així doncs, quin és el factor clau que va provocar diferents resultats d'un mateix fenomen segons l'espècie en què es produí? Com va demostrar l'antropòloga Françoise Heritier, considerada la successora de Lévi-Strauss, el masclisme no té res de natural, ni per tant genètic i/o instintiu. Argumenta que cap mascle de cap altra espècie agredeix o mata a les

femelles del seu grup i, per tant, la violència masclista no respon a cap ferocitat natural, sinó a un excés de cultura patriarcal, esmentant en els seus discursos frases com: “la humanitat és l’espècie més estúpida: és la única on els mascles maten les seves femelles” o “ens seguim movent amb patrons de conducta i pensament forjats al Paleolític Superior”. El que ens diferencia els humans d’espècies com els elefants és el nostre patrimoni cultural, i tot el que aquest suposa. Sí, en la nostra cultura està la capacitat del llenguatge que tant presumim per davant de la resta d’animals, però també està l’estructura i el pensament patriarcal que ha condicionat les nostres vides, sobretot la de les dones, des del punt en què les dones van poder ser comprades pels homes i va ser acceptat socialment per tothom que era legítim i que era el correcte. Desencadenant una història androcentrista, és a dir, una història on l’home és el centre i la mesura del món. Aquesta pràctica està molt relacionada amb l’estructura patriarcal, ja que ambdós s’han encarregat de silenciar i invisibilitzar tant el pensament, les idees, les vivències i el treball elaborades per dones, i aquestes existeixen únicament relacionades amb algun home o com a objecte o benefici d’aquest.

4.2 Definició, relació i diferenciació de conceptes

Un cop havent entès la naturalesa d’aquest comportament i abans de seguir aprofundint en el tema, caldria definir i diferenciar diversos conceptes que es poden anar repetint constantment a partir d’aquest punt del discurs:

- **DIFERENCIACIÓ ENTRE PATRIARCAT I MASCLISME**

En primer lloc caldria entendre la diferència entre masclisme i patriarcat, ja que són conceptes difusos i es poden confondre fàcilment, donat que tenen una mateixa arrel i representen un mateix conflicte. Per ser rigorosos, diferenciaríem el patriarcat del masclisme sent el primer la ideologia, l’origen, i essent el segon l’eina amb la qual s’hi veu representada aquesta ideologia. És a dir, el patriarcat és l’estructura establerta i el masclisme les diferents representacions i realitzacions d’aquesta.

- DIFERENCIACIÓ ENTRE MASCLISME i MISOGÍNIA

La següent és també una confusió comú en aquesta classe de discursos: podem fer servir aquests dos conceptes com a sinònims per expressar un mateix fenomen? Doncs bé, d'igual manera que succeeix amb el patriarcat i els masclisme, el masclisme i la misogínia són conceptes molt semblants donat que ambdós són el resultat del sexisme i provenen del mateix conflicte, però tot i així, no poden ser emprats com a sinònims perquè tenen petits matisos diferents importants. Primerament, la definició de misogínia atorgada pel Dicc és "aversió a les dones". És a dir, sentiment d'odi o repugnància cap a aquestes. Així doncs, la principal diferenciació és que la misogínia es fonamenta en l'odi, mentre que el masclisme és tot un sistema de dominació material i ideològica que s'ha anat heretant amb el pas de les generacions, el que fa que sigui quelcom més globalitzat a diferència de la misogínia que es dona de manera més aïllada i individual (tot i que amb molta més freqüència de la que es creu). Podríem concloure doncs que totes les actituds misògines són masclistes, però no totes les accions masclistes són misògines.

- ELS ROLS DE GÈNERE

Els rols de gènere són una construcció social que tenen com a funció adjudicar certes característiques i comportaments tant a homes com a dones. Fan referència a aquelles conductes considerades adequades per cada sexe dins d'una societat, tenint únicament en compte el

sexe com a factor decisiu. Es tracta d'una realitat estereotipada creada pel patriarcat, i és per això que l'esmentem aquí, perquè és degut als rols de gènere que la societat patriarcal ha pogut controlar la figura de la dona i sotmetre-la a la figura masculina, atorgant-li funcions i responsabilitats en l'àmbit privat on es converteix en serventa de la llar i de la família, més que en figura de poder de casa seva o figura representativa dins la societat. Per la qual cosa es pot afirmar que els rols de gènere són una de les principals eines que té

el patriarcat per desenvolupar-se i seguir present en el dia a dia. Són, a més a més, els responsables dels termes “feminitat” i “masculinitat” que són conceptes que no tenen altre utilitat més que assignar i agrupar les característiques i aptituds pròpies per dones i homes respectivament, segons com creu la societat que han de ser aquests. Alguns d’aquests estereotips, prejudicis i imposicions que pateixen els sexes podrien ser: la delicadesa, la discreció, l’altruisme, l’educació, la submissió, la dolçor, la cura, l’afecte, la debilitat, l’altruisme, etc., en els cas de les dones; o: l’agressivitat, l’acció, la iniciativa, la dominància, la intel·ligència, la capacitat resolutiva, la força, la resistència, etc., en el cas dels homes. Tots aquests comportaments estereotipats han provocat la construcció d’un prototip de dona i un prototip d’home acceptats com a correctes per la societat. Havent de ser una dona una persona tranquil·la, educada, inalterable, empàtica, reservada i generosa amb aquells qui estima, encarregant-se de la seva cura i el seu benestar, mentre que de l’home s’espera que sigui més distant, agressiu, amb iniciativa, protector dels seus éssers estimats i encarregat de mantenir la seva família. Així doncs, es creen conflictes absurds i una gran onada de crítiques quan un home casat treballa com a amo de casa i la seva dona treballa fora, quan una dona guanya més que el seu marit, quan una dona pren el control d’una situació per davant d’un home, quan un home expressa els seus sentiments en públic, quan un nen vol vestir de rosa o quan una dona dona més importància a la seva carrera professional que a la seva vida familiar.

- LA IMPORTÀNCIA DE L’AMOR ROMÀNTIC

“L’amor és l’opi de les dones, com la religió és el de les masses. Mentre nosaltres estimàvem, els homes governaven”, Kate Millet.

Aquesta cita reflexa a la perfecció com l’amor romàntic i la violència de gènere mantenen una relació estreta, donat que aquest primer és l’eina de control més efectiva per sotmetre una dona, i constitueix una part intrínseca de la subordinació d’aquestes. Consisteix en la idealització i la irracionalització de l’amor a partir de la creació de mites, estereotips i tabús que impregnen la

nostra cultura i ens condicionen a l'hora d'estimar, marcant-nos la pauta que hem de seguir. De la mateixa manera que amb la resta d'àmbits de la societat, aquest també s'ha vist sempre marcat per l'obliquïtat de gènere, convertint-nos a les dones en éssers dependents i desesperats per la recerca de l'amor. Això s'aconsegueix mitjançant el desig amorós que s'ha inculcat a les dones durant l'educació al llarg de la seva vida. Des d'un bon principi han set les dones les que han hagut d'esperar el seu "príncep blau" i ha estat a elles a les que s'ha preparat per agradar i atraure, i d'aquesta manera aconseguir contraure matrimoni, el gran objectiu de les seves vides. D'altra banda però, als homes se'ls han inculcat culturalment objectius més ambiciosos i extensos on l'amor no juga un paper principal. A arrel d'aquesta tradició pròpia de l'estructura patriarcal hem pogut heretar i mantenir, encara a dia d'avui, expressions com "*solterona*", per designar a una dona sense parella de manera pejorativa i ridiculitzant, mentre que per a un home en la mateixa situació fem servir expressions com "*solter d'or*". És precisament per aquesta cultura masclista que suposa el mite de l'amor romàntic, que s'espera de les dones que s'enamoren i es casin per poder complir el seu objectiu en la vida, mentre que a els homes no se'ls imposa aquesta pressió.

Algunes de les falses creences més comuns i actuals d'aquest mite són:

- **L'existència de la mitja taronja**, el qual ens fa creure que som éssers incomplets que requerim d'una altra persona per ser plenament feliços i sentir-nos cent per cent realitzats.
- **L'amor és incondicional i ho pot tot**. Ens fa creure que tot és acceptable, perdonable i tolerable per amor, i no, l'amor no ens pot obligar a acceptar situacions que no ens agraden, o que fins i tot ens fan sentir malament, com tampoc ens pot pressionar a renunciar o sacrificar allò que realment és important per un mateix.
- "**Quién bien te quiere te hará llorar**", és un dit popular castellà que reflexa la mentalitat de l'època, la qual defensa que per estimar hem de patir, quan en realitat l'amor no fa mal o no n'hauria de fer.

- **La idealització de la gelosia i dels comportaments possessius i agressius.** Aquest fals mite encara comporta avui en dia molt problemes en les relacions de parella, ja que és una gran part de la societat la que de veritat creu que la gelosia és quelcom bo, maco i romàntic, quan en realitat l'únic que demostra és inseguretat, desconfiança i falta d'autoestima. S'utilitza molt per justificar comportaments repressius, controladors, egoistes i fins i tot violents en alguns casos, sota l'escut del romanticisme i l'amor vertader, quan en veritat el que s'amaga darrere és el sentiment de possessió que es té cap a l'altre persona, i aquí precisament és on comença el problema. En el moment en que es creu que l'altre persona és de la nostra propietat, és quan creiem que podem dir-li com vestir, amb qui quedar, a quina hora tornar, o fins i tot, agredir-la tant psicològica com físicament. Es pot detectar que la situació és realment greu observant els resultat de l'estudi que va realitzar la senyora María José Díaz-Aguado, catedràtica de psicologia a la Universidad Complutense (Madrid): va enquestar a vuit-mil adolescents i va poder concloure que el 25% de les adolescents eren controlades per les seves parelles, les quals llegien els seus missatges de mòbil, posseïen les seves contrasenyes i dictaven com havien de vestir. El més preocupant de la situació però, es que elles ho veien com quelcom normal, ja que elles els hi havien d'atorgar aquest dret per amor. A més a més, el 12% dels enquestats, tant nois com noies, consideren que el fet que un noi digui a la seva novia amb qui pot anar, a on o què pot fer no és pas maltractament.

Totes aquestes accions són maltractament i són pròpies de les relacions tòxiques on hi té una forta presència el maltractament de gènere i la violència masclista, i gràcies a aquestes estadístiques podem entendre perquè cada any sorgeixen nous i més casos com aquest, perquè ja des de un primer moment ho acceptem sense qüestionar-ho i assumim que és natural i romàntic. Això però, aquesta assumpció, no ve donada per ordre diví, més del setanta-dos per cent dels joves enquestats van

declarar que en algun moment de les seves vides una figura adulta els ha transmès la creença que la gelosia és senyal d'amor.

- ELS MICROMASCLISMES

Els micromasclismes, definits per paraules del inventor del terme Luis Bonino Méndez, són “una pràctica de violència en la vida quotidiana que és tan subtil que passa desapercibuda, però que reflexa i perpetua les actituds masclistes i la desigualtat de gènere”. Són hàbits quotidians totalment naturalitzats i legitimats, tant social com culturalment, i és per això que passen desapercibuts.

Com bé s’ha esmentat, aquestes accions succeeixen en el dia a dia, i per tant, posar exemples concrets d’aquestes serà quelcom difícil, ja que cada persona els viurà de diferent manera segons, bàsicament, el seu entorn. Són actes que ens semblen tan insignificants que semblaria infantil o una tonteria esmentar-los aquí. Però no podem quedar-nos en la superfície, perquè el realment violent, inconvenient i irrespectuós d’aquestes accions no són les accions en si, ja que no són ofensives per si mateixes. El que sí és ofensiu és l’origen d’aquestes, el perquè les seguim fent, i perquè no ens ho qüestionem si hem evolucionat tant i s’ha perdut la intencionalitat original de l’acció. Alguns exemples són:

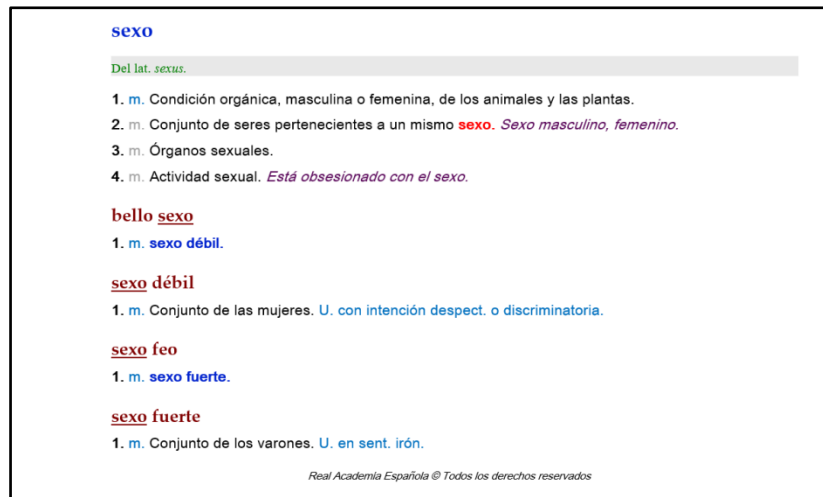
- **“Les dames primer”**: El fet que un home ens obri la porta per deixar-nos passar no hauria de causar-nos cap conflicte, perquè se suposa que és quelcom bo, elegant i educat. Però realment ho és? No és més que un

micromasclisme revestit de caballerositat, la protagonista de l'amor romàntic i el seu engany. El quid de la qüestió és: perquè només s'és cavallerós amb les dones? El fet que només obrin la porta a les dones reflecteix un tracte paternalista, com si fossin de cristall i se les hagués de protegir i cuidar de tot. No es tracta que a partir d'ara els homes no siguin respectuosos ni detallistes amb les dones, es tracta de no adoptar comportaments que poc a poc van introduint una idea equivocada en l'imaginari col·lectiu de la societat i que ajuden a perpetuar l'existència d'una estructura íntegrament patriarcal.

- **“Senyora o senyoreta”**: Molts de nosaltres podíem pensar que la diferència entre un i altre tan sols radica en l'edat de la dona a qui ens estem dirigint, si fos així, no existiria cap mena de conflicte. El problema sorgeix quan ens adonem que no es cap diferenciació d'edat sinó d'estatus civil. Mentre que el primer terme s'empra amb dones casades o viudes, el segon es destina a aquelles que encara són solteres. És a dir, definim i caracteritzem a les dones segons si tenen parella o no, segons si estan soles o no, perquè està casada amb un home suposa pujar un esgraó més en l'estatus social. Això es clar, no passa amb els homes, els quals els anomenem “Senyor o...senyor”. De nou recalquem que l'acció a primera vista pot no ser ofensiva, però cal pensar en el rerefons i poder arribar a reflexionar que si ens sembla ridícul apel·lar a un home com a “senyoret”, perquè no ens sembla igual de ridícul fer-ho servir amb un dona? El significat segueix sent el mateix, fem servir el diminutiu per fer més petita una cosa, per treure-li importància, per designar insuficiència i a vegades fins i tot menyspreu.
- **Entrada gratuïta**: És un fet que es repeteix molt sovint en nombroses discoteques i establiments nocturns. Aquesta acció no és més que una estratègia de màrqueting molt masclista per tal d'aconseguir que hi hagi més presència de dones en l'establiment com a reclam per vendre més entrades als clients masculins, exposant així a les dones com el producte de la casa, amb el qual es pot comercialitzar, tractar i obtenir un benefici

- **El “jo ajudo a casa” i en general tots els rols de gènere:** Esmentar aquest frase és assumir que les feines de la llar son afer d’una dona, i que l’home com a home que és, li fa el favor d’ajudar-la en comptes d’assumir la seva part equitativa de responsabilitat que comporta el fet que sigui també casa teva.
- **Llengua i gènere:** La nostra llengua és la nostra carta de presentació, és el reflex de la nostra societat, donat que és amb el que ens comuniquem, ens fem entendre, expressem el que sentim, detallem allò que volem explicar, i emprem per convèncer algú del que pensem. Està present en tots nosaltres a totes les hores del dia i tots els dies, és de les primeres coses que aprenem a fer sense qüestionar-nos, i ens representa com a espècie. És per això que l’ús que li donem és molt significatiu, diu molt de com són els seus parlants i quina ha set la seva evolució amb el pas del temps. Aleshores, adonar-nos que la llengua juga un gran paper dins de la violència institucional exercida cap a les dones, o dins del gran conjunt d’accions que ajuden a perpetuar les desigualtats de gènere, és preocupant i xocant a l’hora. Són molts els defensors de que la llengua no és masclista, posat que el gènere masculí gramatical és binari, i per tant, conté intrínsec el gènere femení en si mateix. El problema sorgeix quan aquest únic gènere ens serveix per centrar l’atenció de la història en la figura de l’home en comptes de en l’espècie humana, o per invisibilitzar, apartar o denigrar la figura de la dona. Aquest concepte ens pot semblar molt familiar degut a l’esment que hem realitzat abans sobre l’androcentrisme que, sobretot en la llengua , juga un paper molt important amb el qual s’adjudica el que és masculí com a humà, i es designa el que és femení específica i únicament a les dones. Com hem dit abans, una llengua defineix com és la societat i com són els seus valors, i els valors que transmet la llengua castellana es veuen reflectits en:

1. Accepcions de “sexe”:

sexo

Del lat. *sexus*.

1. m. Condición orgánica, masculina o femenina, de los animales y las plantas.
2. m. Conjunto de seres pertenecientes a un mismo **sexo**. *Sexo masculino, femenino.*
3. m. Órganos sexuales.
4. m. Actividad sexual. *Está obsesionado con el sexo.*

bello sexo

1. m. **sexo débil**.

sexo débil

1. m. Conjunto de las mujeres. U. con intención despect. o discriminatoria.

sexo feo

1. m. **sexo fuerte**.

sexo fuerte

1. m. Conjunto de los varones. U. en sent. irón.

Real Academia Española © Todos los derechos reservados

Captura de pantalla extreta directament de pàgina web de la RAE.

Atribueix a el sexe femení les qualitats de sexe “débil” i/o “bell”, mentre que a el sexe masculí el defineix com a sexe “fort” i/o “lleig”, ressaltant així que les característiques que defineixen principalment a una dona són la seva debilitat i la seva bellesa. Actualment al costat de la definició de “sexe dèbil” s’especifica que aquest terme s’empra amb una intenció discriminatòria, i “sexe fort” amb intenció irònica, tot i que aquestes anotacions no tenen més d’un any d’antiguitat, i van dur-se a terme a causa de les reclamacions de la societat i dels parlants de la llengua que no hi estaven d’acord amb aquesta definició.

2. Accepciones de “fácil”:

fácil

Del lat. *facilis*.

1. *adj.* Que no requiere gran esfuerzo, habilidad o capacidad. *Un trabajo fácil. Un problema fácil. Un encargo fácil DE realizar.*
2. *adj.* Dicho de un suceso: Bastante probable. *Es fácil que venga hoy.*
3. *adj.* Que se adapta con flexibilidad a las circunstancias.
4. *adj.* Dicho de una persona: Accesible en el trato.
5. *adj.* Dicho especialmente de una mujer: Que se presta sin problemas a mantener relaciones sexuales.
6. *adj.* ~~desus.~~ Dicho de una persona: Que con ligereza se deja llevar del parecer de otra. *Era u. en sent. peyor.*
7. *adv.* **fácilmente.**

gatillo fácil

Real Academia Española © Todos los derechos reservados

Imatge de les antigues entrades referents a la paraula “fácil” a la RAE, extreta d’internet

Després de una gran polèmica generada a les xarxes socials i després de molt resistir-se, finalment, la RAE va accedir a canviar la cinquena entrada de la paraula “fácil”. Va treure l’especificació de dona i va deixar-ho com “dicho de una persona: que se presta sin problemas a mantener relaciones sexuales.”

3. Definició de “cocinillas”

cocinillas

Tb. **cocinilla**.

1. m. coloq. *Esp.* Hombre que se entromete en las tareas domésticas, especialmente en las de cocina.
2. m. y f. coloq. *Esp.* Persona aficionada a cocinar. U. t. c. adj.

Real Academia Española © Todos los derechos reservados

Captura de pantalla extreta directament de pàgina web de la RAE.

Definint el terme “cocinillas” de la manera en què es fa, s’ajuda a perpetuar la influència i la presència dels rols de gènere, segons els quals aquell home que té l’afició de cuinar s’està entremetent en les feines de la llar, donant així a entendre que aquestes feines no són cosa seva i no li pertocquen, sinó que quan les realitza el que realment fa és “ficar-s’hi on no el criden.”

entremeter

Conjugar

Del lat. *intermittere*.

1. tr. Meter algo entre otras cosas.
2. tr. Doblar los pañales que un niño tiene puestos, de modo que la parte seca y limpia quede en contacto con el cuerpo de la criatura.
3. prnl. Dicho de una persona: Meterse donde no la llaman, inmiscuirse en lo que no le toca.
4. prnl. Ponerse en medio o entre otros.

entremeterse en algo

1. loc. verb. *desus.* Intentarlo, emprenderlo.

Real Academia Española © Todos los derechos reservados

4. Diferència entre “hombre público” i “mujer pública”, “hombre de la calle” i “mujer de la calle”

hombre de la calle

1. m. Persona normal y corriente.

mujer de la calle

1. f. **mujer** normal y corriente.

2. f. Prostituta que busca a sus clientes en la calle.

Tot i prenent la mateixa característica i expresant-la amb la mateixa funció sintàctica, el significat canvia molt depenent de si parlem d'un home o una dona. No només això, sinó que a més a més s'equiparen la primera i la segona entrada de “mujer de la calle”, sense ni tan sols especificar que la segona és empedra despectivament, com si fóssin sinònims.

hombre público

1. m. **hombre** que tiene presencia e influjo en la vida social.

mujer pública

1. f. **prostituta**.

En aquest segon cas tornem a tenir una situació molt semblant, amb l'única diferència que ara només existeix una sola possible definició pel cas femení. Si es s'aprofunditza en l'etimologia de “pública” podríem adonar-nos que la connotació que agafa aquest terme és la de la dona com a propietat o bé material del qual poden dsiposar tots els membres d'una societat per a l'acompliment dels afers sexuals. Radicant així no només

masclista el fet que ambdues definicions siguin completament diferents, sinó que a més a més la referent al sexe femení amagui una connotació misògina pròpia de la societat de l'època. Com a curiositat, actualment, a el Diccionario de la Real Academia Española es recullen set maneres diferents d'anomenar "prostituta" a una dona, sense contar la quantitat de definicions que defineixen la figura de la dona de manera denigrant o masclista.

S'enten i s'esclareix que aquest ús de la llengua és una herència de fa segles, i que per tant, el context del seu origen pot ajudar-nos a entendre la seva duresa i agressivitat, i no afirmem que tota la culpa de que la llengua sigui masclista sigui dels diccionaris que es dediquen a recollir l'ús d'aquesta. Els masclistes són els parlants, però tot i així, cal plantejar-se la gravetat que comporta que encara a dia d'avui es segueixin representant i mantenint definicions tan sexistes i denigrants per la dona en institucions públiques tant importants per la societat i el seu patrimoni, ja que d'alguna manera, aquest fet ajuda a mantenir i seguir perpetuar les discriminacions i desigualtats sobre les quals es basen la ideologia masclista i l'estructura patriarcal.

Tot i aquest aclariment, és responsabilitat dels ciutadanas qüestionar les accions de les nostres institucions, aquelles que ens representen, perquè molt cops, fins i tot aquestes segueixen estructurant-se de manera sexista, de igual manera que la resta de la societat. Això no només passa amb la institució esmentada en aquest cas concret, succeeix amb la gran majoria a causa de que han nascut i s'han fonamentat rodejades de la cultura patriarcal, però això no és excusa perquè no puguin avançar com intenta fer la resta de la societat i els seus habitants més progressistes. I això, és quelcom que algunes institucions no estan disposades a fer. Si s'observa com s'ha estructurat la RAE des dels seus inicis es veu que en els seus 305 anys de història, la seva representació femenina és pràcticament nul·la. Durant els seus primers 165 anys d'activitat només va acollir a una dona com a acadèmica honorària. La clara falta de presència de dones a l'Acadèmia fa que aquesta esdevingui un club masculí, que segueix caracteritzant-se

per això, i dificulta que els seus membres considerin l'androcentrisme lingüístic com un problema real i actual.

Un gran nombre d'autores espanyoles com Emilia Pardo Bazán o Blanca de los Rios van haver de patir la discriminació de la institució en no deixar-les formar part d'ella, aguantant els comentaris despectius d'alguns dels seus companys com per exemple el de Leopoldo Alas, més conegut com Clarín, que declarava que la lluita d'Emilia Pardo Bazán per intentar accedir a una de les cadires de l'Acadèmia era una lluita d'histèria i cretinitat. O la declaració de José Zorrilla afirmant que "les dones que escriuen són un fallo de la natura". Per altra banda, altres autors i membres justificaven la decisió de no deixar-les formar part de la institució argumentant que l'entrada de les dones a l'Acadèmia suposaria la conversió d'aquesta en un aquellarre, o una gran distracció pels membres homes, la qual els impediria poder fer la seva feina. No va ser fins l'any 1978 que es va acceptar a una dona com a acadèmica, Carmen Conde, 264 anys més tard de la seva creació.

Com a anàlisi general, al llarg de tota la història de la institució, dels gairebé cinc-cents membres que hi ha hagut només onze eren dones, i actualment, dels 44 membres que hi ha només 8 són dones. És a dir, la presència de dones a la RAE al llarg de la història ha set i segueix sent mínima i molt deficient. Situació que es repeteix i es reproduïx de igual manera en gran part de la resta d'acadèmies europees, com poden ser l' Académie Française, la Rats für deutsche Rechtschreibung (Acadèmia de la llengua germana), o l' Acadèmia Sueca, que contenen amb 5 dones de 38 membres, 11 de 40, o 4 de 18 respectivament.

- **El manspreading:**

Aquest concepte fa referència a la tendència per part dels homes, sobretot en el transport públic, a seure amb les cames obertes ocupant més d'un seient i envaint els seients colindants, i per conseqüència, l'espai personal de les persones que hi ha assegudes al costat. El terme va néixer l'any 2014 quan un blog de notícies de Nova York va emprar el terme per descriure la situació que es vivia en el metro de la ciutat cada dia, i un any més tard, va ser acollit i definit pel diccionari Oxford. Tot i així, aquest fenomen ja va ser

documentat als anys 70 per la fotografa Marianne Wex, en un llibre anomenat *Let's Take Back Our Space: Female and Male Language as a Result of Patriarchal Structures*, on recollia un conjunt de fotografies denunciant aquest fenòmen i incitant a la resta de dones a defensar i reprendre l'espai que els hi corresponia.

Exemplificació del meansreading, imatge extreta d'Internet.

A partir de la influència que va tenir el concepte després que el blog de notícies neoyorquí l'emprés, es va emprendre una campanya a tots els transports públics de la ciutat que poc a poc s'ha anant acollint a altres ciutats del nostre territori com Barcelona o Madrid.

Imatge de la campanya duta a terme a Nova York

Imatge de la campanya realitzada a Madrid.

Com s'ha esmentat prèviament, aquest tipus d'accions són molt extenses i seria impossible detallar-les totes, tot i que podem esmentar alguns dels altres micromasclismes més comuns:

- El mansplaining
- Fer al·lusió a la menstruació per justificar el caràcter d'una dona
- Presuposar que la màxima realització de totes les dones és ser mares, i utilitzar l'expressió "se't passarà l'arròs" quan responen que no és un pla a futur
- Que el cambrer entregui el compte sempre a l'home o a un dels homes de la taula, encara que la demani una dona.
- Fer servir l'adjectiu "provocador" per calificar la vestimenta d'una dona.
- Comentar que certa acció, expressió o actitud "no és digna d'una senyoreta".
- La diferència d'hora d'arribada a casa establerta en funció de si els fills són nois o noies.
- El fet que el cambiador dels nens petits es trobi sempre al lavabo de les dones.
- Presentar a una dona pel càrrec o posició del seu marit en comptes de dir el seu nom i la seva professió.
- Callar i ignorar els comentaris masclistes que es fan en el nostre entorn
- Opinar sobre la quantitat de maquillatge o roba que porta ho deixa de portar una dona.
- Utilitzar el terme "feminazi"
- Avaluar, opinar i donar més importància a l'aspecte i les qualitats d'una dona per sobre de les seves capacitats i coneixements.

4.3 A qui afecta i de quina manera

Un cop sabent d'on sorgeix i què sustenta el masclisme, és moment de parar per qüestionar-se qui és masclista, a qui afecta realment aquesta ideologia i què comporta a més a més de les seves pròpies conseqüències.

Primerament cal recordar que el problema no és quelcom aïllat, no es dona de manera individual sinó social, el que fa que tota la societat i els seus membres siguin masclistes, tant homes com dones. Pot semblar irònic que les pròpies dones siguin masclistes, però és quelcom lògic sabent que la societat ens educa a tots amb els mateixos valors, prejudicis, estereotips i creences.

Com s'ha pogut observar a partir de la recerca realitzada el masclisme afecta principal i prioritàriament a les dones, les quals són el seu principal objecte de repressió. Però tot i així, també condiona en una petita part i amb una graduació diferent al sexe masculí. De igual manera que el masclisme imposa a les dones ser passives, tranquiles i sentimentals, entre altres estereotips, imposa als homes que han de tenir sempre iniciativa, que han de ser agressius i que mai poden expressar els seus sentiments. Per tant, qualsevol home que surti d'aquesta classificació serà criticat, jutjat i discriminat. És així com el masclisme ajuda a desenvolupar una altre ideologia intolerant com és la homofòbia on, a part de ser doblement discriminades les dones (per ser dones i per ser homosexuals), també es discrimina els homes perquè es té la creença que per la seva orientació sexual no poden complir el rol dominant ni ser representats de la masculinitat hegemònica⁴ heteronormativa⁵ que se suposa que els pertoca. L'homofòbia té una forta base masclista ja que la discriminació patida parteix del mateix conflicte. Aquell qui és homòfob no només discrimina els homosexuals perquè cregui que són diferents a ell, sinó que ho fa principalment perquè creu que no està

⁴ És la corrent de masculinitat més acceptada, la que aporta legitimitat a l'estructura patriarcal, i que per tant garanteix la posició dominant dels homes i la subordinació de les dones. Com a concepte pretén explicar de quina manera i amb quin objectiu els homes mantenen els rols socials dominant sobre les dones i altres identitats de gènere, que s'entenen com "femenins".

⁵ Règim social, polític i econòmic que imposen les practiques sexuals heterosexuales mitjançant diferents mecanismes mèdics, artístics, educatius o religiosos entre altres, i mitjançant diverses institucions que presenten l'heterosexualitat com a necessària per al funcionament de la societat i com a únic model vàlid de relació sexo-afectiva.

reproduint el rol que li correspon en la societat, creu que adopta el rol que "haurien" de seguir les dones, el qual és inferior i ha d'estar relegat al mandat de l'home. Jutjant d'aquesta manera els homes que no són prou masculins, criticant-los per ser més afeminats, per "semblar-se a una dona" o per ser unes "nenazas", com si ser una dona o ser femenina fos quelcom dolent o pitjor a ser un home, que és exactament el que defensen el masclisme i el patriarcat.

4.4 En quins àmbits es desenvolupa

Per últim sobre aquest concepte cal saber en quins àmbits es desenvolupa i per tant quina influència té. En ser una ideologia transmeta mitjançant l'educació i els processos de socialització, és quelcom natural trobar presència d'aquesta en tots i cada un dels àmbits de la nostra societat, passant per:

- les institucions públiques
- l'àmbit domèstic
- l'àmbit laboral
- la cultura (l'espòt, l'art, la publicitat, les tradicions, etc)
- la religió

4.5 Grans aportacions al masclisme de grans homes de la història

Ja per finalitzar el tema es citaran un seguit de frases i declaracions que van fer alguns dels homes més importants, llestos i significatius en la història, per poder demostrar que les ideologies fomentades en la discriminació com poden ser el masclisme, l'homofòbia, el racisme, la gordofòbia, etc, no tenen res a veure amb el nivell educatiu o intel·lectual de les persones, únicament té a veure amb els factors culturals que ens envolten durant el nostre procés d'aprenentatge i socialització. Les frases seleccionades són:

- "M'avorreixen les dones savies. Que no visqui sota el meu sostre la que sàpiga més que jo i més del que li convé saber a una dona", Eurípides

- "La dona no requereix escriptori, tinta ni paper. Entre la gent de bons costums l'única persona que ha d'escriure a casa és el marit", Molière.
- "La femella és femella en virtut de certa absència de qualitats", Aristòtil.
- "Hi ha un principi bo que ha creat l'ordre, la llum i l'home, i un principi dolent que ha creat el caos, les tenebres i la dona", Pitàgores.
- "Dono gràcies a Déu per haver-me fet home i no dona", Plató.
- "L'educació de les dones ha d'estar en relació amb la dels homes. Agradar-los, ser-los útils, fer-se estimar, educar-los de petits, cuidar-los de grans, consolar-los, i fer-los més suau i grata la seva vida són totes les obligacions de les dones en tots els temps, i això és el que, des de la seva infantesa, se'ls ha d'ensenyar", Jean Jaques Rousseau.

5. EL FEMINSIME

Tot i aquest sistema de dominància que ha regit la humanitat al llarg de la història, com tot en el món cada acció té la seva reacció, i després de molts anys de repressió de les dones, aquestes van decidir reaccionar a el seu tracte discriminatori i van començar a lluitar pels seus drets i llibertats i per la igualtat entre elles i els seus companys del sexe masculí. A aquest fenomen és el què anomenem feminisme.

5.1 Orígens i desenvolupament del moviment feminista

Per començar, s'enten el feminisme com: "el moviment social que denuncia la submissió tradicional de les dones als homes i promou l'equiparació de drets entre els dos gèneres" i el "conjunt de teories que al llarg del temps fonamenten la lluita de les dones a favor de l'emancipació" (Diec).

Així doncs, és la ideologia i el conjunt de moviments socials, polítics i culturals que lluiten per la igualtat de drets, llibertats i oportunitats de gèneres, denunciant la submissió del gènere femení i la dominància del gènere masculí.

Podem distingir 3 grans corrents o onades dintre del moviment feminista, el qual neix i es manifesta de manera més precisa per primer cop durant la Revolució Francesa (1789), relacionada a les ideologies igualitàries i racionalistes de l'època, i amb les noves condicions de treball que sorgeixen durant la Revolució Industrial (s. XIX). Les obres principals del feminisme que fonamenten la seva base, són redactades durant aquestes èpoques. La primera a destacar és *Declaració dels drets de la dona i la ciutadana*, publicada l'any 1791 per Olimpia Gouges, en la qual feia declaracions com "els drets naturals de les dones estan limitats per la tirania de l'home, i aquesta situació ha de ser reformada segons les lleis de la naturalesa i la raó". Va ser precisament per declaracions com aquestes que va ser guillotinata pel govern de Robespierre. L'any següent l'autora Mary Wollstonecraft va escriure *Reivindicació dels drets de la dona* on plantejava certes demandes massa inusuals i insòlites per la seva època com: la igualtat de drets civils, polítics, laborals i educatius, o dret al divorci com a decisió lliure d'ambdues parts. Més tard, a mitjans del segle XIX, l'autora Flora Tristán va relacionar les reivindicacions de les dones amb les dels obrers, publicant com a resultat l'any 1842 *La Unió Obrera*, on es presentava per primer cop la possibilitat d'una primera Internacional de treballadores per lluitar contra el que ella entenia com a situació de les dones, i es que aquestes no només eren proletàries com la resta d'obers, sinó que eren proletàries del proletariat, ja que per molt oprimida que estigués l'home com a obrer, aquest sempre buscava la opressió d'una altra persona: la seva dona. Aquesta és la primera onada del feminisme, coneguda com el feminisme il·lustrat, el qual es centra en la ciutadania de les dones, reivindicant la igualtat de la intel·ligència i l'educació.

Després de la primera onada i el fracàs que va resultar l'aplicació pràctica de la igualtat defensada per la Il·lustració en les dones, aquestes van decidir que haurien de lluitar de forma autònoma per aconseguir les seves reivindicacions. La primera demanda principal va ser el dret a vot, més conegut com el sufragi femení, amb el qual pretenien aconseguir la resta de les seves reclamacions de manera més efectiva. Aquest moviment és conegut com el moviment sufragista, i les seves principals líders foren dones de la burgesia tot i que també tenia molt suport per part de les dones obreres. Els països pioners i propulsors van ser Gran Bretanya i Estats Units, realitzant-se a

aquest últim el primer congrés per reclamar els drets de les dones l'any 1848, convocat per Elizabeth Cady Stanton, i donant origen a la segona onada del feminisme, el feminisme liberal sufragista. Tot i les anteriors declaracions les fortes lluites no van iniciar-se fins després de la guerra civil, quan es va concedir el vot a les persones negres però no a les dones. No va ser fins l'any 1920 quan la Constitució va reconèixer el dret a vot sense discriminació de sexes.

De la mateixa manera a Gran Bretanya les demandes de les dones sufragistes van provocar certs debats parlamentaris des del segle XIX, l'explotació de les dones i els infants en les fàbriques va provocar la creació de la *Woman's Social and Political Union*, la qual era una associació dirigida per Emmiline Pankhurst que va organitzar manifestacions violentes, sabotatges i boicots amb la intenció de proclamar l'aliança de totes les dones sense importar les seves diferències de classe. Es va declarar il·legal l'any 1913, i totes les seves membres van ser perseguides, denunciades i empresonades. A causa de la primera guerra mundial però, la situació va canviar a favor d'elles, ja que el govern britànic va decidir concedir-lis l'amnistia per tal que elles s'encarreguessin d'organitzar l'allistament de dones que substituïssin la mà d'obra produïda pels homes durant la guerra. Un cop aquesta va arribar a la fi, es va concedir el dret a vot a les dones. Aquesta segona onada compren el procés que es dona des de mitjans del segle XIX fins a mitjans del segle XX, amb la fi de la segona guerra mundial. Aquesta és una corrent que es concentra en reivindicar principalment el dret a vot de les dones, el moviment sufragista, el qual troba els seus fonaments en l'obra "La submissió de les dones" redactada l'any 1869 per Taylor Harriet i John Stuart Mill.

Finalment, la tercera onada, l'onada del feminisme contemporani s'inicia amb les revoltes dels anys 60 fins l'actualitat, tot i que algunes teòriques i historiadores defensen que només perdura fins els anys 80. Aquesta corrent s'enfoca en reivindicar un canvi de valors socials i legislatius, lluitant contra la estereotipació de la dona com a objecte sexual en els mitjans de comunicació, en la publicitat i en l'art. A més a més, s'exigeix l'abolició del patriarcat, ja que s'adonen que a més a més del dret a vot, l'educació i d'altres trets que aconseguen la primera i la segona onada, el que provoca les desigualtats socials i estableix les jerarquies beneficiadores dels homes, és l'estructura social. En aquest període entren en debat conflictes com la sexualitat femenina, l'abort o la violència dirigida a la dona, i prenen molta importància

conceptes els diferents tipus de feminitats existents, el multiculturalisme, la sororitat, i les diferents corrents existents que abasteix el feminisme.

5.2 Simone de Beauvoir i Betty Friedan

D'aquesta última onada sorgeixen dues autores i representants que han ofert una gran aportació al moviment i al coneixement de la societat en general, i que van

marcar un abans i un després en la lluita feminista i els seus objectius. Són Simone de Beauvoir i Betty Friedan. La primera esmentada fou una professora, filòsofa i escriptora francesa que va dedicar la seva vida a la defensa dels drets humans i que va tenir un paper important en la legalització de l'abort a França. Va publicar multitud d'obres i assajos però la seva obra més popular i amb més repercussió fou *El segon sexe* publicat l'any 1949. Aquesta obra va arribar en un moment clau i va significar un

punt d'inflexió en la lluita feminista, la qual després de la Segona Guerra Mundial i l'adquisició del sufragi femení i el dret a l'educació, va deixar de ser una prioritat per passar a segon terme, fins que Beauvoir va tornar a situar el problema en el punt de mira social amb les seves declaracions en la seva última obra. Beauvoir, que era una filòsofa existencialista, defensava que no som una essència sinó una existència. Així doncs, la nostra essència no radica en si som homes o dones, ja que tots existim d'igual manera, som éssers humans que prenen decisions, les quals ens marquen un destí i formen la nostra vida. Arribant així a la conclusió, que si no se'ns atorga el dret de decidir les nostres accions, el nostre dia a dia, se'ns està privant de ser, d'existir. És en aquest punt del seu discurs on comença a tenir desavinences amb l'estructura social, que imposa a les dones una vida i unes eleccions ja formades des de que neixen, així com casar-se, tenir fills i cuidar de la llar, privant-les així del seu estatus d'ésser humà, degut a que no són lliures de decidir per elles mateixes. Tota aquesta situació contrarestatada òbviament de la lliure elecció que podien dur a terme els homes, els

quals podien casar-se o no, tenir fills o no, i en el cas que els tinguéssin, seguir amb la seva vida tal i com era prèviament al seu naixement. Una de les seves frases més cèlebres és: “no naixem dones, arribem a ser-ho”. És a dir, tots aquells atributs que ens fan ser dones a ulls de la societat, aquells que ens defineixen com a persona del sexe femení, no són més que construccions socio-culturals, i per tant, artificials. Aquestes construccions poden ser la maternitat, la cura de la família, la preocupació per la bellesa i per ser atractives, i l’anteposició del benestar de tota la família per davant del nostre benestar. A partir d’aquí, Simone de Beauvoir reivindicava lo important que és reconquistar la nostra pròpia identitat, i el més important, fer-ho sota els nostres propis criteris i no segons els criteris de l’androcentrisme i el patriarcat com s’havia fet fins el moment.

A causa del gran impacte que va tenir aquest llibre, el Vaticà el va afegir a l’Index de llibres prohibits, la qual era una llista que recopilava totes les obres catalogades com a nocives per la fe segons l’Església catòlica.

Seguidament tenim l’autora Betty Friedan, la qual fou una reconeguda psicòloga, creadora de la rellevant obra *La mística de la feminitat*. Per entendre el concepte homònim que expressa aquest llibre cal entendre el context de l’època en la qual neix. Com hem esmentat abans, les dones van adquirir certa importància en la societat quan es van produir la Primera i la Segona Guerra Mundial. Va ser especialment durant el transcurs d’aquesta última quan les dones van haver de carregar amb l’economia i la indústria dels seus països, radicant així en l’ocupació dels llocs de treball dels homes que estaven lluitant al front. El conflicte va originar-se quan un cop acabada la guerra els homes van tornar a la pàtria i elles van haver de renunciar al seu salari, el treball i l’ocupació de l’espai públic (el qual fins el moment només havia estat lícit pels homes). Per tal de poder convèncer les dones que acceptéssin tornar a exercir com a ames de casa van fer ús de la publicitat, i es va crear al voltant de la figura femenina un model de perfecció caracteritzat per la idealització del rol de dona com a ama de casa, mare de família, altruista, atenta, amorosa i pulcra. Tot i l’intent per part de la societat de fer

retornar a les dones al seu lloc “corresponent”, és a dir, l'àmbit privat, la reacció natural d'aquestes va ser la infelicitat amb la seva nova vida. Això va crear que una gran massa de dones nord americanes que patien ansietat, depressió o alcoholisme, assistís a les consultes de psicòlegs per tal d'intentar entendre i resoldre els seus malestars. Els professionals de l'època però, els quals havien estat formats amb les teories de Freud, van diagnosticar que el seu malestar era culpa d'un excés d'educació que les hi dificultava més adaptar-se a “el seu rol de dones”, i van anomenar aquest problema com a “el problema que no té nom” o “el problema de les dones”. Més tard, Friedan, que havia estat graduada en psicologia. va publicar l'any 1963 un llibre amb una gran influència i importància en la vida de les dones occidentals de l'època, *La mística de la feminitat*. L'autora va reunir-se amb una gran quantitat de

dones nord americanes per poder analitzar el seu malestar i descobrir quin era aquell problema no prou important com per que els psicòlegs de l'època li donessin un nom, i el va anomenar la “mística de la feminitat”. Després del seu estudi va concloure que el problema no radicava en que les dones poguessin accedir a l'educació, sinó que s'havia imposat com a veritat absoluta que la major aspiració per una dona era la realització de la feminitat imposada prèviament, aquella que reflectia una ama de casa perfecta. Aquella mateixa que no va aconseguir fer sentir realitzades a totes aquelles dones que havien pogut ocupar un càrrec públic anteriorment i que contràriament a això, havia provocat un fort sentiment de buit, frustració i insatisfacció que patien moltíssimes dones nord americanes i que cap professional havia estat capaç de diagnosticar. L'obra va tenir una gran acollida perquè totes aquestes dones van trobar-se compreses en ell i van poder entendre's a si mateixes, a l'hora que van comprendre que ni patien cap psicopatia com les havien volgut fer creure, ni era un problema únicament seu, sinó que hi havia moltes dones que se sentien igual.

5.3 Relació i diferenciació de conceptes

Un cop sabent els diferents processos que ha patit la ideologia feminista i quines són les seves principals autores, és interessant conèixer els diferents conceptes que envolten aquest moviment social per poder entendre la seva relació i diferenciació, i així comprendre millor com s'estén i què vol abastir.

Primerament es clarificarà la diferència entre els conceptes de feminisme i hembrisme, que sovint són confosos i suposen una problemàtica fins i tot avui en dia. Aquesta confusió és deguda a l'associació que fa la gent del feminisme com a ideologia contrària al masclisme, és a dir, com si fos una ideologia que defensés la superioritat del sexe femení per sobre el sexe masculí, fet completament contrari a el que de veritat defensa, com ja hem pogut veure. Aquesta definició podria aproximar-se més a la d'hembrisme, la qual encara no es troba al Diccionari de la Real Academia Española degut a la seva recent aparició, i que es defineix de manera un tant escassa com "oposat a masclisme". Tot i així, cal recalcar que tot i que la paraula existeixi, el concepte que representa no és real, no és tangible, ja que no existeix cap ideologia extesa amb uns fonaments tan sòlids com els del masclisme que defensi la superioritat del sexe femení. No pot entendre's com a fet contrari del masclisme, perquè aquest últim s'adquireix mitjançant els processos de socialització i els rols de gènere intrínsecs en aquest, per la qual cosa, mai es podria arribar a ser hembrista, perquè l'estructura social no ho podria permetria. És més un terme despectiu que s'empra per desacreditar la lluita del moviment feminista que no pas un concepte real.

Seguint amb termes originats per desacreditar la lluita feminista, ens trobem amb el terme feminazi, el qual és un acrònim entre les paraules feminista i nazi que s'empra de manera pejorativa. Aquest terme per actual que ens sembli ja existia l'any 1906, però amb una altra etimologia. Durant aquesta època el diari Daily Mail ja emprava el terme "sufrajettes" per definir despectivament a aquelles dones que lluitaven pel seu dret a vot. No era el mateix que sufragistes, les quals eren dones prudentes i moderades que volien aconseguir els seus drets de manera pacífica i legal, sinó que eren dones que tot i recercar el mateix objectiu ho feien mitjançant manifestacions o vagues de

fam. La societat veia aquestes últimes com a defensores de la superioritat de la dona i l'erradicació del sexe masculí, que és el que actualment entenem com "feminazi". Tot i així, el primer home en pronunciar el terme "feminazi" tal i com el coneixem avui en dia, va ser Rush Limbaugh, periodista conservador estatunidenc que declara en el seu llibre *Com han de ser les coses* publicat l'any 1992 que el dret a decidir de les dones respecte si abortar o no, és comparable al nazisme alemany, posant l'avortament a l'alçada de "holocaust modern".

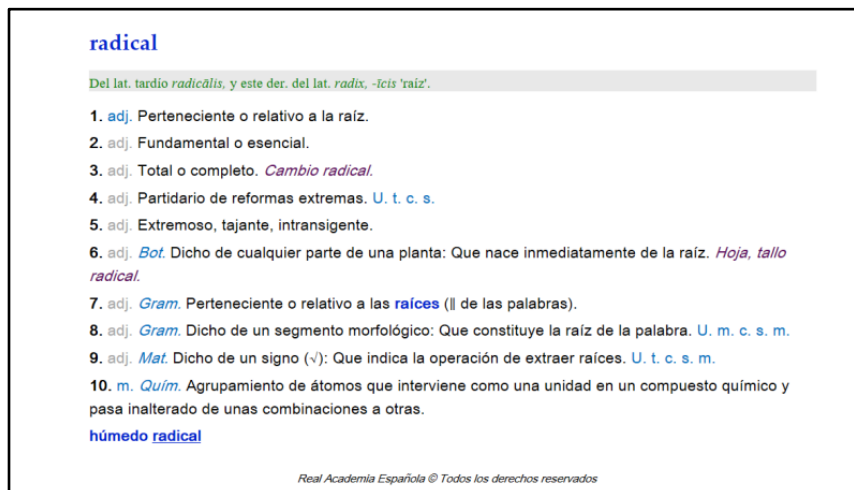
Per acabar amb els conceptes entesos de manera errònia per la societat, es continuarà amb la vessant del feminisme anomenada "feminisme radical". Molt sovint s'empra aquest concepte de manera equivocada, i no només en l'ús diari o quotidià, sinó que fins i tot institucions professionals de la llengua com per exemple la RAE han comès aquest error en algun moment, com podem observar en la següent imatge:

Tweet extret de la compta oficial de Twitter de la RAE

Aquest tipus de conclusions neixen de la ignorància de la història del moviment feminista, en la qual es reflecteix que l'anomenat "feminisme radical" és un corrent del feminisme que sorgeix durant la segona onada d'aquest, que es concentra en la comprensió que l'opressió femenina no es limitava tan sols al sexisme formal, o aquell que estava plasmat en lleis i normes, com havien cregut les propulsores de la primera onada, sinó que anava més enllà, traspassava i impregnava tots i cada un dels àmbits socials en la vida d'una persona. D'aquesta manera, el sexisme no es trobava únicament en les normes de conducta o en les legislacions, a més a més intervenia en les relacions de poder, en el tracte informal dins l'àmbit privat, i sobretot en les desavantatges materials i de possessions que patien les dones a causa de segles i segles de submissió sota l'home.

És així, com ens adonem que el significat negatiu que atribuïm avui en dia a aquest concepte és erroni, ja que en cap moment defensa l'irracionalització o l'extrematització del moviment, no representa a les dones histèriques i exagerades que ens volen fer creure, que es queixen per tot i veuen el conflicte on no hi és, el terme "radical" no pren aquesta accepció. Sinó que pren qualsevol altre accepció de la paraula que puguem trobar al diccionari:

Captura de pantalla extreta directament de la pàgina oficial de la RAE

Etimològicament pren la paraula "radical" com a indicatiu de que vol combatre l'origen, les arrels del conflicte, el qual és l'estructura patriarcal de la qual fins el moment no s'havia parlat. Vol acabar amb el causant del conflicte des de l'arrel perquè sap que només d'aquesta manera es pot aconseguir la igualtat teòrica i pràctica en els drets, llibertats i oportunitats d'ambdós sexes.

Per acabar amb la diferènciació i definició de conceptes conflictius, s'aprofunditzarà una mica més en el que moltes expertes i experts consideren la principal eina del feminisme i el principal valor d'aquest per poder aconseguir l'objectiu principal del moviment: la sororitat

El concepte sororitat és un neologisme que fa referència a la solidaritat que ha d'haver entre dones, la percepció d'aquestes que son totes iguals i la defensa que totes tenen la capacitat d'aliar-se per poder compartir i canviar la situació que viuen totes i cada una d'elles, que d'alguna manera o altre, és l'experimentació de l'opressió per part dels homes.

Aquesta idea per tant, preten canviar el prototip de relacions entre dones que s'han anat ensenyant en històries, contes infantils, pel·lícules, etc. Trenca amb les actituds d'enveja, rivalitat, competència, gelosia i enemiguitat que s'ha anat inculcant, i promou noves actituds més sanes i positives per a les pròpies dones com l'empatia, la solidaritat, la germanor, el recolzament mutu, etc. Ja que per tal de poder combatre la repressió que se'ls és imposada, han de tenir clar que totes són iguals, que totes pateixen el mateix, i que si es fem la guitza entre elles i cedeixen davant la pressió patriarcal que les fa ser competitives entre si mateixes, arribar al seu objectiu serà molt més difícil.

6. EL MATRIARCAT

Un cop havent estudiat que és la societat patriarcal, què comporta i mitjançant quins elements es reproduïx, cal d'estudiar l'altra cara de la moneda per poder arribar a el primer objectiu d'aquest treball, que és descobrir si la nostra societat actual segueix el patró d'una estructura patriarcal. Per poder fer-ho analitzarem un altre model social completament diferent, i a partir d'aquí compararem quin s'assembla més al nostre model de societat. Aquesta altra estructura de la que parlarem és el matriarcat.

En paraules de la RAE el matriarcat és: *“Organización social, tradicionalmente atribuida a algunos pueblos primitivos, en que el mando corresponde a las mujeres”*.

Així doncs, constitueix una forma de societat en la qual les dones posseeixen lideratge polític, autoritat moral i control de la propietat i de la custòdia dels fills entre altres, en diversos rols socials, polítics, econòmics i familiars. Des de la vessant feminista, el matriarcat és quan la dona i l'home posseeixen el mateix rol en la societat, o quan una dona es la que pren el control d'aquesta societat.

Tot i la confusió que ens pugui ocasionar l'etimologia d'aquesta paraula no podem confondre el concepte ni entendre'l com a situació oposada al patriarcat, ja que cap investigador a pogut trobar evidències que corroborin l'existència d'una

societat matriarcal on els homes estiguin sotmesos sota el domini del sexe femení. A diferència d'això, el matriarcat es caracteritza per seguir les tendències matrilineals⁶ o matriloclas⁷ en les quals les dones disposen de certa preponderància d'autoritat i lideratge per sobre els homes en alguns àmbits de la societat d'importància.

6.1 Orígens del matriarcat

Molts investigadors creuen que aquesta estructura social és anterior a l'estructura patriarcal i que correspon a un ordre primitiu establert concretament en la cultura occidental. Aquesta teoria neix de les dades recopilades a partir de rituals i mites antics que destaquen la importància de la figura materna en la societat, com per exemple la Mare Terra, o la Deessa Mare que representen l'origen de la vida i se'ls profesava un gran culte.

Tot i aquesta hipòtesis, la poca informació que s'ha pogut recercar fa que l'origen del matriarcat sigui encara quelcom molt confús i indeterminat.

6.2 Societats matriarcals existents

Actualment encara existeixen societats regides segons aquesta estructura, i tot i que suposen la gran minoria en comparació amb la resta del món, deixen constància i ens ensenyen valors, costums i creences noves i diferents a les nostres, demostrant-nos que un altre mètode de govern és possible.

- **La societat Minangkabau:** aquesta és una societat pròpia de les regions de l'oest de Sumatra que es cimenta sobre els valors de l'acord mutu entre dones i homes en la presa de decisions, amb l'objectiu de solucionar tots els problemes de la família o de la comunitat. Les herències dels seus avantpassats les hereten única i exclusivament les

⁶ Matrilineal: segons la perspectiva antropològica i sociològica la descendència és establida mitjançant el llinatge per part materna. És a dir, els fills són identificats a partir de les mares, i les propietats i herències s'hereten per part de la dona.

⁷ Matrilocal: organització social en la qual la dona posseeix autoritat en les relacions domèstiques, provocant així que sigui el marit que s'hagi d'unir a la família de l'esposa i no al revés.

dones en senyal de respecte cap als seus avantpassats i l'encarregada de transmetre l'Adat, que és la profunda filosofia pròpia d'aquesta societat que defensa la importància del "ser" per sobre del "tenir", és expressada per les dones tant en l'escola, la família i les reunions del poble. Són una comunitat de més de quatre milions de persones, amb una tradició que situa a la figura de la mare en el centre de la societat. Té origen en els antics regnes animistes que habitaven la zona i que relacionaven l'essència de la vida amb la fertilitat tant de la terra com de les dones, provocant així l'associació de la maternitat amb el cicle de la terra. La mare és la que s'encarrega d'estar a prop dels fills, regenerar l'espècie i nodrir el poble amb l'educació basada en la generositat i la tria d'accions pel bé comú.

Els Minangkabau en plena celebració tradicional.

- **La tribu dels Khasi:** Aquesta és una tribú índia situada a l'estat de Meghalaya, que de igual manera que la resta de societats matriarcals es fonamenta en l'herència dels béns de mare a filla (en aquest cas a la filla menor) la qual serà l'administradora dels béns familiars, s'haurà de quedar a viure a la casa materna i haurà d'ajudar als seus germans si tenen problemes al llarg de la seva vida.

Tribu Kashi

- **La aldea Umoja:** està situada al nord de Kenia, va néixer com a refugi per a dones sense llar on es poguessin sentir segures de la violència sexual de tots els soldats britànics que transitaven la zona, però avui en dia constitueix una comunitat on els homes no són benvinguts. La seva fundadora fou Rebecca Lolosoli l'any 1990 i des de les hores es manté aquest poble que es sustenta amb l'ajuda d'un càmping per turistes i la comercialització de joieria realitzada per elles mateixes.

Aldea Umoja

- **La tribu Wodaabe:** es troba al nord de Nigèria, i és una de les poques tribus africanes que contempla el divorci com a acte natural i sense estigmatitzar. Els pares de les noies Wodaabe trien des d'un primer moment el marit de les seves filles, però aquest matrimoni pot trencar-se en qualsevol moment si elles ho desitgen i refer la seva vida sense cap càrrega social.

Tribu Wodaabe

Aquestes són tan sols algunes de les societats que actualment segueixen estructurant-se de manera matriarcal, les quals ens ensenyen que tot i no adoptar una ideologia cent per cent feminista i igualitària, existeix la possibilitat d'estructurar i governar les nostres societats de manera diferent, de manera més igualitària i ètica per tots i cada un dels seus membres, i això suposa un pas endavant per ajudar a desacreditar i desestructurar poc a poc el patriarcat.

6.3 En què es diferencia del patriarcat i perquè no poden ser emprats com antònims

Per tal de poder finalitzar aquest apartat caldrà esmentar les diferències principals entre ambdues estructures socials i així poder entendre perquè no són conceptes oposats, i en què radica la seva essència.

- 1.** En un matriarcat tothom reconeix l'autoritat de la dona, la qual mai és coercitiva⁸, i la gestió social sempre recerca el bé comú. Mentre que en una societat patriarcal un grup de privilegiats acumula el domini i la possessió dels béns materials, fent que l'equilibri social sigui molt precari.
- 2.** Mentre que el matriarcat constitueix una societat de repartiment basada en el "ser" i no el "tenir" que s'estructura en els valors de la maternitat, en el patriarcat es potencia el "tenir" per sobre del "ser" on predomina la carència d'expressivitat de valors com l'empatia.
- 3.** La societat matriarcal parteix de les diferències entre dones i homes, establint una relació complementària entre aquestes, és a dir, les diferents característiques d'ambdós sexes es complementen i permeten una bona gestió de la societat. A diferència del sistema patriarcal, que aprofita aquestes diferències per discriminar constantment i en tots els àmbits vitals a les dones.
- 4.** En les societats matriarcals es professa un gran respecte al cos de la dona, el qual és el responsable d'engendrar vida, i a la naturalesa i els seus elements degut a l'associació que es fa entre els cicles vitals de les dones i els cicles de la natura. En canvi, en les societats estructurades de manera patriarcal el cos de la dona no es contempla mínimament com a sagrat, sinó que

⁸ Coercitiva: que serveix per forçar la voluntat o la conducta d'algú.

és objecte de marginació i sexualització, i pateix abusos, agressions, violacions i comercialització, convertint-lo més en un objecte que no pas en un cos humà.

5. En un matriarcat les riqueses i els béns es transmeten de mares a filles, però no com a demostració de poder, sinó com a acte d'honra i respecte amb els avantpassats. A diferència del patriarcat, on la gran majoria de béns materials estan a disposició dels homes i no es dona oportunitat a les dones a disposar d'aquests, degut al control de la producció que exerceix l'home i les poques oportunitats atorgades a les dones a arribar a les grans esferes de poder.
6. Per finalitzar, entre les dones que conviuen en una estructura matriarcal hi ha xarxes de cooperació, ajuda i reciprocitat per tal de fomentar el bé comú. En contraposició amb la relació de competitivitat, odi i enveja que solen fomentar els canons i les poques oportunitats d'èxit de les dones en una societat patriarcal.

7. ESTUDI COMPARATIU ENTRE LA SOCIETAT PATRIARCAL, LA SOCIETAT MATRIARCAL I LA SOCIETAT ACTUAL

En aquest apartat s'estudiaran les característiques principals sobre les que es basen tant la societat patriarcal com la matriarcal, per seguidament analitzar la societat actual en tots i cada un dels seus àmbits i poder decidir de manera objectiva i empírica a quin model de societat s'assembla més.

7.1 Característiques de la societat patriarcal i la societat matriarcal

CARACTERÍSTIQUES FONAMENTALS D'UNA SOCIETAT PATRIARCAL
Es constitueix a base de costums, tradicions, actituds, normes i hàbits, i mitjançant la interiorització d'aquests és com aconseguim mantenir-los i transmetre'ls de generació en generació.
Proporciona la definició d'uns rols i estereotips sexuals basats en la seva ideologia i els normalitza i naturalitza dia a dia
Al llarg de la història ha estat present en múltiples localitzacions i èpoques.
Les dones de la seva societat, estan sempre exposades a les múltiples manifestacions d'opressió existents.
Constitueix la primera estructura encarregada de dominar i sotmetre la figura e la dona, mitjançant una estructura jeràrquica que situa els homes en aquesta per sobre de les dones.
És en el context d'aquestes societats que neixen algunes de les religions monoteistes masculines com el judaisme o l'islam.
És l'estructura responsable de donar lloc i suport a la ideologia masclista i els costums discriminatoris que aquesta comporta.
Per a els patriarques, és a dir, els homes d'aquest model de societat, les dones no posseeixen personalitat ni jurídica ni anímica. Per poder considerar-se un "bona" dona cal que aquesta estigui sotmesa, ha d'obeir al seu marit o pare qui és el que ha de prendre les decisions per ella.
Quan la dona no aconsegueix tots els requisits que se li imposen és considerada una insumisa o una pecadora, i és víctima a les hores de l'exclusió i la humiliació, o fins i tot a l'assassinat depenent de la localització geogràfica en què es trobi.
Les dones no participen de les posicions de poder, són excloses dels alts càrrecs i se'ls nega l'autonomia i el dret de decisió de les seves pròpies vides.

<p style="text-align: center;">CARACTERÍSTIQUES FONAMENTALS D'UNA SOCIETAT Matriarcal</p>
La figura de la dona posseeix poder i lideratge en múltiples càrrecs de responsabilitat política, social, familiar, econòmica i religiosa
Les dones poden prendre decisions de gran rellevància tant de la seva vida, com de la vida pública, i a l'hora, delegar i dirigir a altre gent.
Tot i tenir una gran representació, la figura femenina so s'imposa sobre la masculina ni la oprimeix.
El membre principal de la família, aquell que actua com a nexa d'aquesta, és la dona.
S'intueix que és més antiga que el model estructural del patriarcat, que va començar a desenvolupar-se durant la prehistòria.
La figura femenina és venerada per la capacitat que té d'atorgar vida, i és per això que és legítima l'existència de múltiples parelles sexo-afectives en aquest model de societat
La dona és l'encarregada d'administrar els aliments, el treball, els diners, l'espai i els recursos.

7.2 Anàlisi de la nostra societat

Com s'ha esmentat prèviament, es realitzarà aquest anàlisi observant cada àmbit de la societat per separat, per tal que a l'hora de concretar en quin grau segueix la nostra societat cada un dels dos models, el resultat sigui més clar i objectiu. Abans de tot però, caldrà tenir en compte quina societat es considerarà per a aquest anàlisi, la qual serà la societat occidental actual, concretament l'espanyola, tot i que en algun àmbit més concret es comentaran algunes dades i objeccions d'altres països occidentals. Els àmbits analitzats són:

- **POLÍTICA**

El govern espanyol actual, constituït per Pedro Sánchez i el Partido Socialista Obrero Espanyol defensa ser un govern feminista. Per demostrar-ho, el cap del partit va formar el seu govern amb una gran presència de dones en els càrrecs

de ministre, els quals ara estan ocupats per més dones que homes per primer cop en la història del país, ja que està constituït per 17 ministres, dels quals 11 són dones. Ara bé, és sinònim que el govern estigui format per dones amb que sigui un govern feminista? Doncs no, no és més que un govern format per dones. Si bé és cert que suposa un pas endavant amb el que es fomenta la representació de figures femenines en càrrecs públics i de poder, per tal que un govern pugui considerar-se feminista no només ha de declarar-se com a tal, sinó, involucrar-se en la causa òbviament. Entenent així, que la feina d'un govern feminista és fer polítiques feministes i per tant, polítiques que denunciïn totes les formes de discriminació, abús i dominació, hauria de mobilitzar-se per fer propostes i canvis reals per millorar la situació de totes les dones del seu país en tots i cada un dels àmbits en els que es desenvolupa, com de l'àmbit laboral, domèstic, educatiu, cultural, etc. I a diferència de tot això, el govern espanyol no ha fet cap reforma prou rellevant aquests últims anys des de que el senat va aprovar l'any 2004 la "Ley Orgánica de Medidas de Protección Integral contra la Violencia de Género". No només no es fan noves propostes ni s'integren polítiques de caire feminista, sinó tot el contari, es retrocedeix i es pretén treure alguns drets que contribueixen a l'assentament de la igualtat de gènere al país, amb actes com la proposta de la reforma de la llei de l'abort, realitzada el 2015 a mans d'un integrant del partit polític espanyol el Partido Popular, o encara més recent i alarmant, l'entrada de partits feixistes i d'ultradreta com VOX.

Ens pararem a analitzar bé aquest fenomen tant recent, ja que suposa un gran factor i indicador de la cultura feminista de què disposa la societat. Primerament, VOX constitueix un partit polític espanyol de l'extrema dreta dirigit per Santiago Abascal, que el va fundar a finals del l'any 2013. Tot i els seus cinc anys de vida, mai no havia aconseguit representació ni per tant, escanys. El punt d'inflexió va s'ha produït aquest any, quan ha estat votat per gairebé 400.000 persones i aconseguint 12 escanys al govern autonòmic d'Andalusia a les eleccions autonòmiques d'aquest any 2018. Vox defensa un discurs a favor de la derogació de la llei contra la violència de gènere, la

prohibició d'enllaços matrimonials homosexuals, o una forta reforma antiimmigratòria i una campanya per eliminar el fonamentalisme islàmic del territori espanyol entre altres iniciatives que s'encarreguen de crear i fomentar més desigualtat i opressió. Aquest missatge és comunicat a través del seu president Santiago Abascal i mitjançant discursos i declaracions misògines, xenòfobes, homòfobes i intolerants en general com podem observar a continuació, en imatges del programa oficial del partit, declaracions textuais extretes d'entrevistes i discursos durant la campanya electoral i imatges de tweets:

Tweet extret de la compta oficial de Twitter de del líder de Vox

- “Franco fou un personatge històric al qui molts espanyols estimen i molts altres odien. Cal acceptar la història sense ressuscitar l’odi”.
- “Derrogaria la llei totalitària de la ideologia de gènere, que fa que es criminalitzi a la meitat de la població pel seu sexe. El que faria es una llei sobre la violència en l’àmbit familiar, que no criminalitzi a la meitat de la població pel seu sexe”.
- “Vull llibertat contra aquell feminisme que ens vol oprimir”.
- “Vull una llei que protegeixi els meus fills de la denúncia falsa de qualsevol desaprensiva”.
- “Un matrimoni és la unió entre un home i una dona”

- “Que les nostres àvies puguin anar pel carrer, sense que un delinqüent, sigui espanyol o estranger, majoritàriament solen ser estrangers, li tiri del bolso”.
- “Qui són els autors dels assassinats de dones? Quina és la seva procedència? De quina nacionalitat són? També té a veure amb alguns problemes culturals”.

VOX, un mismo programa en toda España

 <p>Unidad de España Exigiremos el cumplimiento de nuestra Constitución, la suspensión inmediata de la autonomía de Cataluña y el procesamiento de los sublevados en el golpe de Estado separatista.</p>	 <p>Recortar el despilfarro Fuera autonomías. Recortar gastos políticos, cargos a dedo, asesores, coches oficiales, subvenciones a partidos políticos, sindicatos, organizaciones empresariales. Cerrar el Senado.</p>	 <p>Educación y Sanidad Un solo sistema educativo y sanitario, con los mismos derechos en todo el territorio nacional, para garantizar que todos los españoles seamos libres e iguales en derechos y prestaciones públicas.</p>	 <p>Impuestos, los mínimos Bajar el IRPF al tipo único del 21 %, con los primeros 12.000 exentos, más 3.000 € por hijo o dependiente lo que supondrá un aumento de 250 € al mes en sueldos y pensiones .</p>	 <p>Apoyo a los que crean empleo y riqueza Apoyar a autónomos, comerciantes, emprendedores y PYMES. Bajar la cuota de autónomos, simplificar licencias, eliminar trabas, facilitar su financiación.</p>
 <p>Apoyo a la familia, vida y valores Defender la vida, a los mayores, discapacitados y dependientes. Implantar el cheque escolar para garantizar la libertad educativa.</p>	 <p>Lucha contra la corrupción Eliminar el indulto, endurecimiento de las penas del código penal para los corruptos, un Poder Judicial de ámbito nacional, independiente y profesional .</p>	 <p>Fundamentalismo islámico Cierre de las mezquitas fundamentalistas. Recuperación del control de nuestras fronteras. Detención y expulsión de los imanes extremistas y reciprocidad religiosa con países islámicos. No a la entrada de Turquía en la UE.</p>	 <p>Inmigración e Identidad Controlar la inmigración en función de las necesidades de la economía nacional, y de la capacidad de los que llegan para integrarse y aceptar nuestros valores.</p>	 <p>Recuperar nuestro peso en Europa y el mundo El peso que nuestra población, economía e historia merecen, tomando el control de nuestra soberanía en aquello que nos afecta directamente.</p>

Imatge de la campanya oficial de Vox

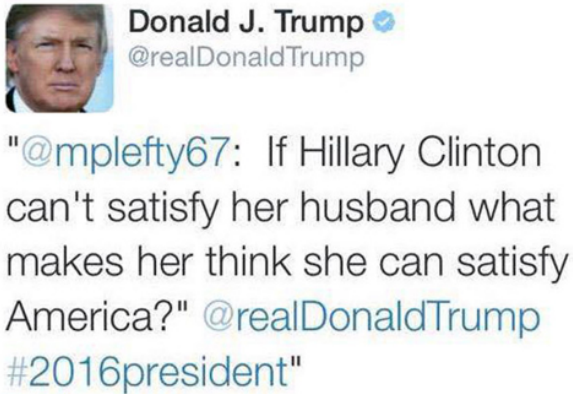
El més greu d'aquestes declaracions no és només que estiguin basades en l'odi, la intolerància i posin en dubte els drets humans, sinó que sobretot estan basades en el desconeixement, la ignorància i el cinisme, i això ens dona més informació sobre el grau de coneixement i conscienciació que té la societat amb el tema. Primerament, en la segona declaració esmentada es refereix al sector masculí de la població com a part “criminalitzada” de la societat, quan aquest any han set, de moment, 46 les dones assassinades a mans de les seves parelles o ex parelles, (sense contar les víctimes assassinades per homes que no eren ni havien estat la seva parella, tot i que el motiu d'assassinat és el mateix) contra els 0 assassinats que han patit els homes a mans d'una dona pel fet de ser homes.

Continuem amb la tercera declaració esmentada, on es fa un terrible ús del concepte feminisme assegurant que existeix un feminisme que pretén oprimir els homes, quan recordant la definició de moviment feminista que s'ha anat repetint al llarg del treball, sabem que tal concepte com aquest no existeix. I molt relacionat a aquesta declaració es troba el tweet també esmentat, on afirma que ni el feminisme ni el masclisme són correctes sinó que hem de buscar la igualtat, tornant a fer servir de manera errònia el concepte i posicionant-lo com a antònim de masclisme.

Ja per acabar amb aquest petit estudi de declaracions, ens centrarem amb la quarta esmentada on s'esmenten les denúncies falses com a greu perill i amenaça per al sector masculí de la població, sense tenir en compte que el percentatge calculat de denúncies falses per violència masclista suposen el 0,01% de totes les poques que es produeixen en comparació amb les que s'estimen que es produeixen en realitat. Com a societat ens hauria de preocupar molt més protegir a les dones objecte de violència de gènere i millorar el sistema judicial, per evitar que només es denunciïn entre el 7 i el 10 per cent d'agressions sexuals que s'estimen que es realitzen, segons el Ministerio del Interior, que no pas preocupar-se pel perill que corren els homes de patir una denúncia falsa per alguna "desaprensiva", com molt despectivament diu Abascal, ja que les probabilitats de que això passi són ínfimes i gens significatives en contraposició amb les xifres de denúncies falses per robatori, estafa, etc.

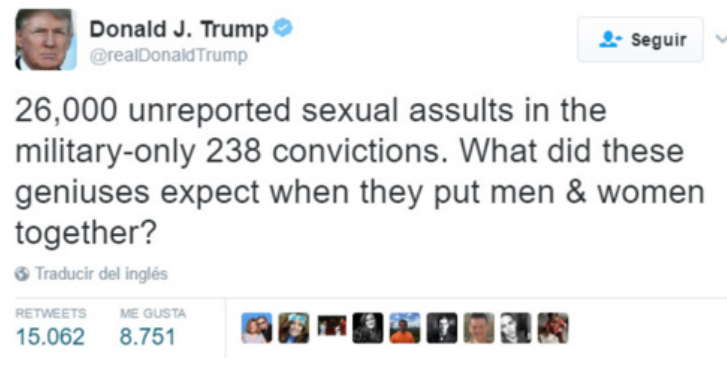
Així doncs, es pot concloure reflexionant sobre la real importància que té que un partit així, amb uns dirigents així, estiguin presents en la política, i sobre per què hem decidit esmentar-ho com a factor característic de la política en la societat espanyola. Doncs bé, que hi sigui present ja suposa un problema, ja que significa que ni la legislació ni la constitució protegeix els ciutadans i els seus drets humans de polítiques intolerants, discriminatòries i opressives com hem vist, però a més a més, el més perillós i el que més caracteritza la societat és l'impacte que aquestes polítiques tenen en els ciutadans. Aquest discurs discriminatori basat en la ignorància i una gran manca d'informació sobre el tema tractat s'esten per la societat, la qual se'l creu, aconseguint així que prop de 400.000 persones hi estiguin d'acord i votin per això, i impeding així, que la nostra societat pugui ser feminista, lliure de desigualtat i opressió, i per tant, fora de l'estructura patriarcal.

Aquesta però, no és una condició que només es doni a Espanya, també es repeteix a altres grans països occidentals com poden ser Estats Units o Rússia, i es pot observar tan sols llegint algunes de les declaracions dels seus dirigents:

"Si Hillary Clinton no pot satisfer al seu home, com pretén satisfer a Estats Units?"

Tweet extret de la compta oficial de Twitter de Donald Trump

"De 6.000 agressions sexuals no denunciats a les forces armades, només 238 han set sancionat. Quina altre cosa esperaven aquests genis si van barrejar homes i dones?"

Tweert extret de la compta oficial Teitter de Donald Trump

Declaracions extretes d'entrevistes, congressos, documentals, etc:

- *"La bellesa i l'elegància, ja siguin d'una dona, un edifici o una obra d'art és tan sols quelcom superficial o agradable de veure (...) les dones són, en essència, objectes estèticament agradables".*

Cita extreta del llibre *Trump 101*, escrit per Donald Trump i publicat l'any 2006.

- *"Mai descanso, perquè no tinc dies dolents com les dones"*

Declaració feta per Putin extreta del documental “The Putin Interviews” d’Oliver Stone.

- ECONOMIA

Primer de tot, per analitzar aquest àmbit de la societat es recercherà la quantitat de representació femenina a les empreses espanyoles. Les dades fan referència a que tan sols una quarta part de les empreses espanyoles, el 26%, conta almenys amb un 40% de representació femenina en els consells administratius segons l’estudi realitzat per INFORMA D&B S.A.U., tot i que la majoria de dones es troben a la direcció de departaments com el de recursos humans, qualitat o publicitat i tenen una presència molt inferior en els càrrecs de Direcció general o Direcció informàtica. A més a més,

Il·lustració extreta d’Internet sobre el “sostre de vidre”

quan es tracta de societats, més del 60% d’aquestes no contenen amb cap figura femenina als seus càrrecs directius. Aquesta situació es coneix com a “sostre de vidre”, que és el concepte que fa referència a la limitació procurada de l’ascens laboral de les dones dins de les seves organitzacions. Es tracta d’una barrera que no les deixa seguir avançant limitant les seves carreres professionals i que és invisible perquè no existeixen lleis ni institucions oficials que imposin una limitació en la seva carrera, però tot i així, segueix passant.

Cal destacar a més a més no tan sols la poca presència femnina en càrrecs directius, sinó que a més a més segons informa la UGT els pitjors salaris d’Espanya són per els sectors més feminitzats recollint percentatges com el 97,4% de presència femenina en el sector de les feines domèstiques remunerades, o el 85,9 en personal de nateja.

Un cop havent vist el grau de presència femenina en els càrrecs dirigits de les empreses, el següent a tractar serà la bretxa salarial, la qual és un indicador que dona

informació sobre les diferències entre el salari d'un home i una dona en el mercat laboral, que habitualment s'expressa amb un percentatge. Actualment segons estudis de les Nacions Unides les dones segueixen guanyant un 23% menys que els homes en tot el món per realitzar la mateixa feina. Aquest fenomen no només es dona com a demostració de la idea masclista que defensa que les capacitats d'una dona són inferiors i mereixen per tant, una remuneració inferior, sinó que també arrossega una forta herència patriral ja que assegurant que les dones guanyen menys, aquestes mai podran posseir un poder adquisitiu major al dels homes i seran més dependents d'ell, deixant-les sotmeses al rol dominat que els hi atribueix el patriarcat a les dones. En el cas concret espanyol però, un estudi anomenat "Brecha salarial y techo de cristal" realitzat per Geshta informa que a Espanya les dones cobren un 30% menys que els homes, i que a més a més pateixen més precarietat, sumant uns 4.745 euros menys a l'any. Aquest concepte va molt lligat amb fenòmens com la taxa de desocupament laboral o reduccions de jornada. En primer lloc, Espanya és el segon país europeu amb més desocupament femení de la història amb un 19%, enfront el 15,2% de desocupament masculí com a últim resultat l'any 2017. A més a més, el percentatge de dones que redueixen la seva jornada laboral per tal de poder cuidar els fills i realitzar les feines domèstiques és desorbitant, segons un estudi de l'Institut de la dona realitzat l'any 2015, de les 261.400 persones que van sol·licitar reducció de jornada, el 94% eren dones, de les quals a més a més s'estima que només el 55% d'aquestes recuperen algun dia el seu horari habitual, avantposant la conciliació familiar per davant de la seva carrera i realització professional, que és un conflicte que no es produeix en l'altre meitat de la població. Això causa una reducció en la Cotització de la Seguretat Social, provocant després pensions molt inferiors i una dependència i un nivell de vida molt més precari que el dels homes. Per concloure cal destacar que a

Il·lustració extreta d'Internet amb la representació gràfica de la bretxa salarial existent a diversos països.

nivell mundial es calcula que hi ha un 59% de bretxa salarial, i que al ritme de l'evolució dels salaris de les dones trigaríem a tancar aquesta bretxa 170, tal i com informa el Foro Económico Mundial.

- JUSTÍCIA

La justícia espanyola disposa de la “Ley Orgánica de Medidas de Protección Integral contra la Violencia de Género”, que és una llei que defensa que la violència de gènere és una violència dirigida a les dones pel mateix fet de ser-ho, per ser considerades pels seus agressors mancants dels drets bàsics de llibertat, respecte i capacitat de decisió, i condemna qualsevol acte que es correspongui amb aquest.

Tot i així, durant el procés judicial i la declaració de sentències no acaben de respectar el valor d'aquesta llei. Per tal de poder entendre-ho s'analitzaran algunes de les sentències més recents i polèmiques, parlarem de la violència institucional, la quantitat de denúncies que es produeixen per violència masclista i la petició de reforma del Codi Penal pel què a agressions sexuals fa referència. Primerament s'esmentaran algunes sentències relativament recents que han causat polèmica pel seu resultat, pel procés o bé pels jutges i les jutges que han intervingut en la sentència, i es tindran en compte tant denúncies d'abusos i agressions sexuals, com violència de gènere, o qualsevol altre forma de violència masclista:

1. El cas de Juana Rivas.

Aquest cas va iniciar-se aquest estiu 2018, quan Juana Rivas, després de separar-se del seu exmarit, va negar-se a entregar-li els seus fills en comú durant els dies que a ell li pertocaven, al·legant que patia per la integritat i la vida dels seus fills estan amb el seu pare, donat que aquest havia estat denunciat i condemnat per violència de gènere tan física com psicològica cap a Rivas. Així doncs, quan la dona no va presentar-se al punt acordat per entregar-li els fills al seu exmarit, aquest va denunciar-la per sostracció d'aquests i ella va amagar-se per tal

que les autoritats no entreguessin els fills al seu pare. La sentència va arribar el 28 de juliol, la qual tot i sent l'exmarit un agressor condemnat, va condemnar-la a ella a 5 anys de presó per dos delictes de sostracció (un per cada fill), sis anys de inhabilitació per exercir la pàtria potestat sobre els seus fills, el pagament d'una indemnització de 30.000 euros per danys morals i materials causats al seu exmarit i el pagament de tots els costos del judici, criminalitzant així a una víctima de violència de gènere, fent servir aquest fet per afirmar que Juana Rivas va "utilitzar" i va aprofitar-se del maltracta de la seva ex parella per poder quedar-se els seus fills per si sola, en comptes de considerar-ho com un factor clau a l'hora d'analitzar la seva defensa.

Juana Rivas (dreta) com a portaveu i organitzadora d'una recollida de firmes

Si bé és cert que si es té en compte única i exclusivament la llei vigent Juana Rivas és la criminal d'un delictes, hauríem de ser capaços de comprendre que cal una reforma en la llei. Són moltes les persones, que consideren que no pot ser lícit que un home condemnat per violència de gènere, no hauria de poder tenir un règim obert de custòdia dels seus fills, els quals també han set víctimes del seu maltractament. I d'aquesta manera evitaríem situacions com l'esmentada, en la que es penalitza i

criminalitza a les dones víctimes de gènere, per protegir al seu maltractador i els seus privilegis, i es garantitzaria d'aquesta manera la protecció i seguretat de les víctimes d'aquest, tan la parella com els fills.

2. Absolució d'un abús sexual.

El següent cas tracta sobre un delicte produït l'any 2014, quan un home deleshores 25 anys va mantenir relacions sexuals amb una menor d'onze anys. Segons el codi penal, l'edat mínima de consentiment legal per a la pràctica de relacions sexuals era de tretze anys en el moment en què es van produir els fets, tot i que un any més tard es va reformar i es va augmentar aquesta edat fins els setze anys. Això significa que a ulls de la llei, qualsevol persona menor d'aquesta edat no està capacitada per donar consentiment de cap pràctica sexual, i per tant, és un abús. Així doncs, tal i com dicta el codi penal l'acusat hauria hagut estat condemnat per abusos sexuals, en canvi el que es va dictar per segon cop aquest març l'absolució, és a dir, el lliurement sense càrrecs del acusat, després que la família recorregués la primera sentència dictada per l'Audiència Provincial de Lleida amb el mateix resultat. El motiu que al·leguen els magistrats del cas per argumentar la sentència és que la nena "aparentava tenir més edat de la que tenia" i que en el seu testimoni i havia algunes variacions en el relat de la història durant els diferents processos en què se la va fer testificar, qüestionant així la seva credibilitat. Credibilitat que no va perillar en la defensa de l'acusat tot i defensar en un primer moment que la nena aparentava tenir 15 anys, per després més tard dir que n'aparentava 19 al judici. Finalment els pares de la menor han decidit no tornar a recórrer la sentència.

Aquest cas no ens mostra res més enllà que un clar exemple de Justícia Patriarcal, concepte que cada cop és més present en la nostra societat gràcies a la conscienciació que és té sobre el tema. Així doncs, aquest concepte fa referència a com a vegades ni tan sols la justícia defensa i protegeix a les dones de la seva intimidació, violentació, discriminació o abús.

3. La Manada

El següent cas judicial del qual es parlarà és el cas més mediàtic i polèmic que s'ha donat als tribunals aquest any, el cas de La Manada, el qual suposarà una gran ajuda per després introduir, exemplificar i explicar els següents fenòmens importants a destacar del sistema judicial espanyol actual. Aquests fenòmens són la violència institucional i la repetida revictimització que es fa de les víctimes, i la urgència de la reforma del codi penal pel que a abusos i agressions sexuals respecta.

El cas s'inicia després que un grup de cinc subjectes acorralessin, violessin, filmessin i robessin a una jove de 18 anys durant el transcurs de la celebració de Los Sanfermines de l'any 2016. Després de la denúncia de la víctima va començar un cas llarg i polèmic que a dia d'avui, després de la segona sentència està en *standby* a l'espera de la confirmació de el segon recorrimet de la víctima. La primera sentència dictada per la Audiencia Provincial de Navarra va produir-se a l'abril del 2018, i va dictar els 5 acusats culpables per abús sexual, tot i l'oposició d'un dels membres del tribunal, el jutge Ricardo González, que defensava l'absolució de tots i cada un dels membres. La sentència final, condemnava als acusats a 9 anys de presó. Després d'aquesta polèmica sentència per la qual es van convocar nombroses manifestacions sota els eslògans "NO es abuso, es VIOLACIÓN", la víctima va recórrer el cas, i a causa d'això els acusats van ser posats en llibertat sota fiança de 6.000 euros fins a dictar nova

sentència. Aquesta nova i segona sentència va arribar el desembre del mateix any, i declarava que el Tribunal Superior de Navarra mantenia la primera sentència de 9 anys de presó per abusos sexuals, tot i que aquest cop 2 dels magistrats presents van efectuar el vot a favor d'una agressió sexual, considerat que clarament es tractava d'una violació. Tot i tenir ja una nova sentència ferma, els condemnats no tornaran a ingressar a la presó fins després de Nadal. El que més va patir la societat però, va ser la campanya de conscienciació que van realitzar els òrgans de poder per la celebració de Sanfermines de l'any que següent. Una campanya on es llegia "Durante estos Sanfermines no te quedas callada, denuncia". És a dir, es va treballar en una campanya que encoratjava a les dones a denunciar un cop ja havien set violades, abusades o assetjades, en comptes d'educar els homes i fer-los entendre que les agressions sexuals són un delicte, i que les dones són persones de drets i llibertats com ells.

Arribat aquest punt és quan podríem parlar del segon fenomen esmentat, que és el conflicte que existeix actualment amb la diferenciació d'abús sexual, i agressió sexual. Primerament, aquest conflicte ha ressorgit i ha adquirit una forta importància aquets any a través d'aquest cas judicial. Si bé és cert que molta gent considera els actes clarament com a una agressió, degut a l'existència de vídeos registrant el delicte, el tribunal va

decantar-se per un abús sexual, recolzant-se en la falta de violència i/o intimidació necessaris per considerar-se agressió segons el codi penal, i aquí és on sorgeix el desacord amb aquest codi. Son molts els moviments socials que s'han produït aquest any reclamant una reforma per eliminar la diferència entre abús sexual i agressió sexual, i comprendre qualsevol acte que atempti contra la llibertat sexual com una agressió, sense necessitat de violència o intimidació, perquè aquests condicionants, no alteren la gravetat del fet. Tot i que aquest canvi sigui necessari per evitar que sentències així segueixin produint-se, no caldria dur-lo a terme, sí com bé diu Susana Gisbert, fiscal especialitzada en violència de gènere, els tribunals i els jutges formadors d'aquests modifiquessin la seva interpretació dels fets amb l'ajuda de més formació i especialització en conflictes d'aquests tipus. Així podrien veure més clar, com sí que hi ha intimidació en el fet que 5 homes, els quals quintupliquen a la víctima en número, la doblen en volum i la doblen en edat, l'arrosseguin a un portal, la penetrin repetidament en contra de la seva voluntat, la filmin mentre es dona el succés, i després la deixen tirada en aquell portal, robant-li prèviament el mòbil perquè no pugui demanar ajuda ràpidament. Però com que s'ha vist ha quedat demostrat que aquesta opció no es viable a curt termini, és extremadament urgent que aquest canvi es produeixi ja.

L'altre fenomen esmentat en la introducció del cas, és la violència institucional, la qual també veurem exemplificada amb l'ajuda d'aquest cas particular. Primer de tot, la violència institucional és tota aquella violència física, sexual, psíquica o simbòlica duta a terme per agents i funcionaris de l'Estat durant la realització de les seves funcions, incloent normes, protocols, o pràctiques institucionals entre altres. És a dir, és la violència que pateixen les víctimes durant el procés judicial a mans del propi

jutjat, la defensa de l'acusat, la fiscalia, etc. En el cas concret de La Manada la víctima va haver de patir que es qüestionés la seva credibilitat a causa de no haver-se defensat ni haver intentat impedir l'agressió, mentre que en tota mena de delictes i agressions d'altres caires, com per exemple un robatori, es recomana a les víctimes que no es defensin per evitar un risc major com la mort. A més a més, el tribunal va acceptar com a prova de la defensa un informe redactat per un detectiu privat contractat per un dels acusats, per tal que seguís a la víctima els dies després de la violació, redactant un informe relatant que la víctima havia estat seguint amb la seva vida de manera habitual, com si el fet fos una prova rellevant per determinar que no havia pogut haver violació, o insinuant que després de patir una violació, la vida de la víctima ha d'acabar-se. En canvi, les converses de WhatsApp aportades per l'acusació, on els acusats presumien i acordaven fer servir burundanga⁹ durant la nit per violar alguna noia, o converses amb altres amics el dia després relatant que havien fet en un to de burla.

Aquesta violència institucional no només es produeix durant el procés judicial dels casos d'abusos i agressions sexuals, sinó que també està molt present en denúncies per violència de gènere. Primerament, durant el judici és la víctima la que ha de demostrar i aportar proves de que ha estat maltractada, enlloc de ser l'acusat el que ha d'aportar proves per defensar-se, revictimitzant i responsabilitzant així a la víctima. A més a més, tot i estar estipulat per llei que les dones maltractades tenen dret a no haver-se de creuar amb el seu maltractador durant el procés, en la gran majoria de casos aquest dret no es respectat i a la sala del judici es situa l'acusat i la denunciada a tan sols uns

⁹ Burundanga: anomenada científicament és un alcaloide tropànic que actua com a depressor de les terminacions nervioses i cerebrals. El seu efecte deriva en greus intoxicacions, taquicàrdies, arítmies, psicosis i fins i tot la mort.

metres, obligant així a la víctima a haver de sentir i suportar el testimoni, els insults i la humiliació que rep per part de l'acusat. Teòricament, la víctima té dret a sol·licitar una pantalla protectora per col·locar entre ella i el seu agressor per no haver de veure'l ni que ell la vegi a ella, però això ho decideix en última instància el jutge, i per tant, si ell no vol posar la pantalla, no es posa.

Després del procés però, les coses no milloren ja que després de suportar sentències de tan sols una petita indemnització, o el pagament d'una fiança, les víctimes han de conviure sabent que el seu maltractador està lliure al carrer i probablement molt furios i amb ganes de venjança. És en aquest moment que la víctima ha d'abandonar la seva llar, la seva feina, canviar completament el seu ritme de vida, amagar-se i en general renunciar a la seva vida tal i com la coneixia, i en el cas que s'interposi una ordre d'allunyament, la persona que tindrà un agent vigilant i controlant serà la víctima i no l'agressor.

Es podria concloure a la fi d'aquest apartat, que el sistema judicial espanyol no protegeix ni defensa a les víctimes de la violència masclista, sigui del caire que sigui. I no només podem argumentar-ho amb les sentències exposades prèviament, sinó també amb les dades. Dades que ens indiquen que el conflicte no està ben abordat, que ens demostren les greus conseqüències de disposar d'un sistema judicial d'aquest caire, i és que a Espanya es produeix una denúncia per agressions sexuals cada 5 hores, radicant al 2017 en 2.219, de les quals només han set investigades 1.517. És a dir, el número d denúncies cada cop és més elevat degut a la conscienciació sobre el tema, però la investigació d'aquestes denúncies cada cop és inferior. I de les que s'arriben a portar a judici, després que la víctima hagi de

patir la revictimització que aquest li causa, la vergonya i la humiliació per la situació, finalment en pocs casos el procés acaba de manera favorable per a víctima, deixant-la desprotegida de la opinió pública, els medis de comunicació i el seu agressor.

Així doncs, no ens hauria d'estranyar que es denunciïn tan poques agressions sexuals o situacions de violència de gènere de totes les que es produeixen, (tan sols entre el 7 i el 10% de les que s'estima que es produeixen) perquè amb aquest tipus de sentències el que es comunica a les dones és que després de patir el maltractament patit, d'atrevir-se a denunciar, d'aguantar tot el procés judicial i totes les conseqüències que aquest comporta com la revictimització, la humiliació, el qüestionament de la fiabilitat, etc, el qual pot arribar a allargar-se anys i anys, en un gran nombre de casos no serveix per res, a causa de que el tribunal sentenciï que l'acusat és innocent, o el condemni a tan sols 2 anys de presó, o a pagar una indemnització de 1000, o jutgi una agressió sexual com un simple abús. Fent-les creure així que denunciar és inútil, perquè tot i fent-ho, es seguirà deixant lliures a violadors, maltractadors i assassins com si el seu delictes no fos prou important, com si elles no fossin víctimes de debò.

- PUBLICITAT

S'ha cregut convenient interessant analitzar aquets ítem com a característica de la societat pel gran impacte que té i la gran quantitat de informació que ens proporciona sense ni que ens adonem. Per tal de fer-ho, s'analitzaran alguns dels anuncis més polèmics i controversials dels últims anys i de marques molt reconegudes a nivell estatal.

- La primera campanya publicitària a tenir en compte serà una llençada per l'hipermercat Hiperacor recentment aquest any:

Imatge dels productes de la campanya, extreta d'Internet

Es tracta d'una campanya que fomenta i perpetua els rols de gènere establerts en la societat, no només adjudicant el color rosa a les nenes i el color blau els nens, sinó atribuint també com a aptitud més representativa de cada gènere la bellesa en el cas de les dones i la intel·ligència en el cas dels homes, insinuant que és el màxim a el que poden arribar les dones, ser atractives, que és el seu principal objectiu en la vida, agradar a la gent que les rodeja.

- La següent campanya és de El Corte Inglés, el qual va promocionar en les seves instal·lacions un producte senyalat com “especial para ellas”, es tractava d’un pack d’escombra i recollidor. A més a més la mateixa cadena va promocionar la següent campanya:

Imatge de l’estratègia de màrqueting emprada, extreta d’Internet

Amb aquesta campanya es comunica el missatge de que els articles de neteja són quelcom fets exclusivament per les dones, lligant-les al rol d’ames de casa que els hi pertoca i escampant la creença que les feines domèstiques els hi pertocuen íntegrament a les dones, i poder realitzar-les amb els productes més novedosos fos el somni de la seva vida, i el millor regall que poden rebre. Aquesta estratègia publicitària és molt més comú del que ens pensem, també s’ha vist emprada per l’anuncia de P&G durant els Jocs Olímpics del 2016 on es relacionaven l’amor incondicional d’una mare amb la compra de productes de neteja, cosmètics, etc; o per altres grans empreses com Samsung.

Campanya publicitària de la companyia Samsung

Campanya publicitària de la companyia P&G

- Aquesta tercera campanya pertany a l'empresa d'electrodomèstics, informàtica i electrònica Media Markt, on publicita la seva secció audiovisual aprofitant l'època del mundial i fent un joc de paraules masculista entre el popular joc i els atributs femenins.

Campanya publicitària de la companyia Media Markt

Amb aquest tipus de campanyes on es sexualitza desorbitadament el cos de la dona s'utilitza a aquesta com una eina més, un recurs, un objecte, mitjançant el qual cridar l'atenció dels consumidors masculins,

(ja que segons els rols de gènere són els únics interessats en el futbol) i així augmentar les vendes.

- Una marca coneguda per les seves polèmiques campanyes publicitàries és Axe, l'empresa de desodorants que té una àmplia col·lecció d'anuncis masculistes i sexualitzadors:

Campanya publicitària de la companyia Axe l'any 2010

Campanya publicitària de la companyia Axe l'any 2012

Campanya publicitària de la companyia Axe l'any 2012

Campanya publicitària de la companyia Axe l'any 2012

Amb aquesta tradició publicitària tan sexista es transmet el missatge de “Macho Alfa” que aconseguix tot el que vol amb moure un dit, com per exemple les dones les quals es rebaixen a la categoria d’objectes i fins i tot animals, com veiem a la tercera imatge on es fa un símil de l’Arca de Noé intercanviant les diferents espècies per dones.

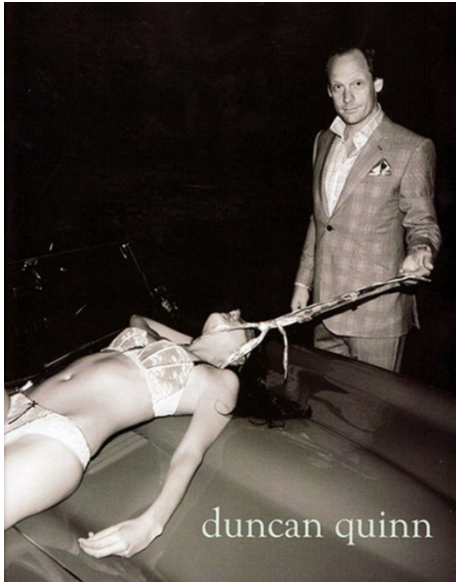
- Ja per gairebé finalitzar s’exposarà el següent anunci de l’empresa Fluid Hair Salon on es reflecteix una dona maltractada sota l’eslògan “sigues guapa en tot el que fas”:

Campanya publicitària de la companyia Fluid Hair Salon realitzada l’any 2011.

Transmetent així l’única prioritat de les dones, que com ja hem esmentat abans, és estar guapes i resultar atractives. No només expressa aquest missatge sinó que ho fa mitjançant una recreació misògina que normalitza la violència contra la dona.

- I finalment s'exposaran algunes campanyes publicitàries de companyies diferents que tenen en comú un factor important: la submissió, maltractament i denigració de la dona:

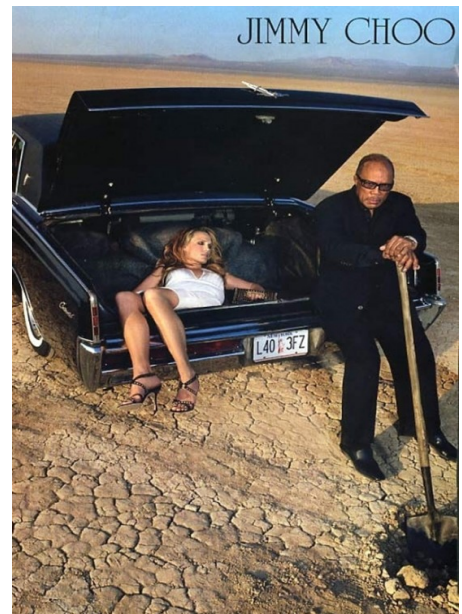
Campanya publicitària de la companyia Duncan Quinn.

Campanya publicitària de la companyia Dolce&Gabbana.

Campanya publicitària de la companyia Tom Ford

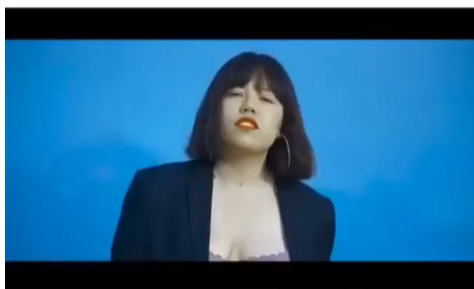
Campanya publicitària de la companyia Jimmy Choo

Com es pot observar al llarg d'aquestes campanyes publicitàries es pot observar des de l'assassinat (campanya de Jimmy Choo), l'al·lusió a la violació (campanya de Dolce&Gabbana), el maltracta i la submissió (campanya de Duncan Quinn) i la hipersexualització (campanya de Tom Ford). Fomentant d'aquesta manera la perpetuació d'aquestes accions misògines i sexistes que denigren i posen en perill la integritat física i moral de la dona.

- SOCIO-CULTURAL

Aquest apartat serà el més ampli i extens de tot l'anàlisi, ja que és el que està menys definit i abasteix més sectors i fenòmens de la societat. En primer lloc es recordarà com a principal característica d'aquest àmbit la imposició dels rols de gènere i els estereotips intrínsec en aquests, però no s'aprofundirà més en el tema degut a que ja s'ha dedicat un apartat a la seva explicació.

Primer de tot es parlarà de la censura que pateix l'expressió explícita del cos femení per tan sols ser femení. Són moltes les situacions en què es produeix aquest fenomen, una de les més actuals és la censura dels mugrons femenins a la xarxa social Instagram:

[@a3noticias](#) AMENAZADA DE MUERTE POR MOSTRAR SU SUJETADOR EN UN VIDEOCLIP | En #Kirguistán, esta cantante ha sido #amenazadademuerte por dejar ver su #sujetador en este videoclip. Precisamente, la cantante, de solo 19 años, grabó el video para denunciar la discriminación machista que hay en su país.
👤 @a3noticias

Publicació extreta de la pàgina d'Instagram de la compta @MachismoCallejero

👉 Intervienen a un joven de un pecho que le estaba creciendo como a una mujer
eufm.red/iiumg3

15:00 - 28 ago. 2017

44 Retweets 75 Me gusta

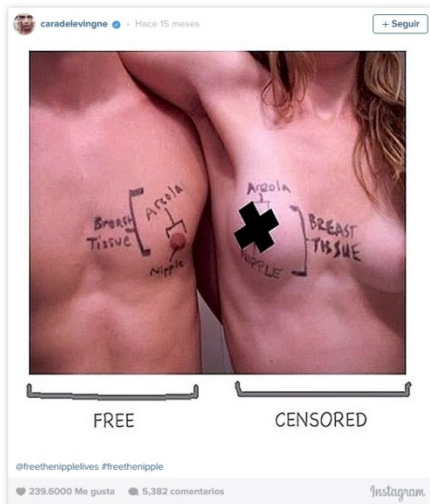

[Bacon frito](#)
@Combeferre_TG

En respuesta a @pontaprueta

¿Pero que enfermedad/filia incontrolable tenéis para censurar un pezón como si fuera sexual y el otro no?
Tenéis un problema. Uno muy serio.

Publicació extreta de la pàgina d'Instagram de la compta @MachismoCallejero

Fotografia extreta de la pàgina d'Instagram de l'actriu, model i artista Cara Delevingne

Com es pot observar hi ha una forta tradició de censura del cos femení tan en xarxes socials com de mitjans de comunicació digitals. Comunicant el missatge que el cos femení és quelcom impur, pervertit i provocador. Aquest fet ens ajuda a introduir el següent fenomen social conegut com a “cultura de la violació”

Aquest concepte va néixer durant la dècada dels anys 70, durant la segona onada feminista, i és un terme que s'utilitza per descriure una tradició cultural en la qual la violació és un problema sociocultural acceptat i normalitzat a causa de certs comportaments socials sobre el gènere, el sexe i la sexualitat. Alguns d'aquests comportaments més comuns són:

- **La culpabilització de la víctima:** és a dir, fer-la parcialment responsable de l'abús que ha patit, qüestionant si va defensar-se prou per intentar evitar l'atac, qüestionant la seva vestimenta o actitud abans de l'atac, el seu estat d'embriaguesa i en general les seves decisions durant l'atac, com si aquestes haguessin estat un factor decisiu per l'actuació de l'atacant quan clarament no ho són.
- **La cosificació sexual:** és el que identifiquem com el tractament i la percepció d'una persona com si fos un objecte de caire sexual, separant els atributs físics i la bellesa de la personalitat i aptituds de la persona, prenent en compte únicament els dos primers per avaluar-la, i

entendre-la com un instrument de plaer i satisfacció per a una altra persona.

- **Trivialització o negació de la violació:** és a dir, treure importància o directament negar que s'hagi produït una violació tot i el testimoni e la víctima i abans de realitzar la investigació pertinent. Un clar exemple d'aquesta actitud es veu reflectida en la indústria pornogràfica, concretament en la pàgina pornogràfica espanyola més gran i important on la primera entrada més buscada és "borracha" i la segona "la manada violación" fent així apologia de la violació i la seva pràctica i convertint-la en quelcom excitant i apassionant oblidant que suposa un delicte i un greu atemptat contra els drets humans de les dones.

Aquestes són algunes de les actituds més comunes de la cultura de la violació però hi ha moltes més. A continuació s'exposarà un estudi realitzat l'any 2016 a mans d'uns psiquiatra i criminòleg estatunidenc que demostra el grau en què està present aquest concepte. En l'estudi esmentat es va entrevistar a una mostra d'homes que es va dividir en dos grups iguals. A un d'aquests se'ls va administrar alcohol per aconseguir que es desinhibissin, i els va plantejar una mateixa situació als dos grups: Un home i una dona estan fent-se petons i estan a punt de consumir una relació sexual; comencen a desvestir-se i aleshores la dona manifesta verbalment que vol parar i que no vol mantenir cap relació sexual. Després de plantejar la situació realitza dues preguntes:

1. Si tu fossis l'home intentaries manipular¹⁰ la situació d'alguna manera per aconseguir dur a terme la relació sexual?
En aquesta situació, del primer grup d'homes alcoholitzats el 50% van reconèixer que ho farien, i del grup d'homes que no havia ingerit alcohol també el 50% ho faria.
2. En el cas que tit i portant a terme l'acció de la primera pregunta la dona es seguis mantenint ferma en la seva decisió, la forçaries o la violaries?

¹⁰ Entenent "manipular" com incitar a la dona a veure més alcohol per tornar-la més vulnerable, dir-li mentides, enganyar-la, fer veure que no l'has escoltat, etc.

Del grup d'home que no havia ingerit alcohol el 30% va assumir que ho faria, y del grup d'homes alcoholitzats el 60% d'ells la violaria.

Podem concloure doncs, que si sumem totes les dades al final 1 de cada 3 homes violaria a una dona si tingués la garantia que la seva agressió no tindria conseqüències legals.

Aquest fenomen s'enllaça perfectament amb els protocols de vestimenta imposats a les dones, ja que és una de les eines de propagació d'aquesta creença. Les restriccions de vestimenta que s'imposen única i exclusivament a les dones són una forma de discriminació i violència sexista que es donen tant en l'àmbit educatiu, laboral, televisiu, religiós, etc. Aquestes normes de vestimenta no són més que una imposició masclista en la qual es sexualitza el cos de la dona i es promouen pensament i idees molt perjudicials per a tota la societat i la seva evolució. Aquesta classe de normes legitimitzant el fet que un home assetgi, abusi o violi a una dona pel fet d'anar "provocant" amb la seva vestimenta, ens fa oblidar que quan una dona és assetjada la responsabilitat és única i exclusiva de l'assetjador, perquè la víctima mai demana o busca ser assetjada. Les dones, com a éssers humans que són, tenen el dret a ser tractades amb respecte, i això inclou que puguin tenir la llibertat d'expressar-se i vestir-se de la manera que elles vulguin. La idea que les dones han de tapar-se perquè "distreuen" o perquè "no és políticament correcte" corromp la voluntat de les noies, la qual sempre ha estat sotmesa, a l'hora que també corromp la maduresa dels nois, defensant la idea que els homes només es deixen portar pel seu desig sexual i que no són capaços de controlar-lo. I oblidant que en el cas que aquesta última situació es produeixi, és culpa del noi que es distreu i no de la noia que vesteix com vol, ja que es ell el que es troba amb una dificultat a l'hora de concentrar-se, i a l'hora d'educar els educadors haurien d'ensenyar al noi que les dones no són objectes sexuals en comptes d'ensenyar a la noia a tapar-se. I això s'aplica a qualsevol àmbit que vulguem, perquè una dona no canvia les seves capacitats, aptituds, actitud o creença en funció de la quantitat de roba que porti o deixi de portar, estigui a una aula, al treball, a un monument sagrat o al carrer, perquè ja que no es critica la vestimenta dels homes per provocadora, indecent o lleugera no és ètic fer-ho quan es tracta d'una dona.

D'igual manera que anteriorment, aquest últim concepte ens ajudarà a introduir el següent i últim punt a destacar sobre les característiques socioculturals que defineixen la nostra societat. Aquest últim apartat és l'assetjament al carrer. L'assetjament al carrer són les pràctiques de caràcter sexual exercides per una persona desconeguda a espais públics com el carrer, els mitjans de transport, o els espais semi públics com els centres comercials, les universitats, etc, que produeixen malestar en la persona que els pateix. Aquestes accions són unidireccionals, és a dir, la víctima no dona el seu consentiment i l'assetjador no pretén establir una comunicació real amb la víctima. Les pràctiques d'assetjament al carrer són patides de manera sistemàtica concretament per part de les dones, que s'estima que les pateixen diverses vegades al dia des dels 12 anys. L'assetjament al carrer no és més que una altra demostració de violència donat que és una acció que contribueix a la disminució sistemàtica de la dignitat i la integritat física i mental de les dones. Alguns dels efectes que provoquen aquest tipus d'accions en la víctima són:

- La modificació del seu recorregut per por i desconfiança de que un home pugui increpar-la i o assetjar-la.
- Modificar els horaris en què es mou pels espais públics, com per exemple no anar pel carrer a partir de certa hora de la nit o quan ja és fosc i hi ha poc trànsit per por de ser assetjada per algú i que ningú pugui ajudar-la,
- Renunciar a anar sola pel carrer, sigui l'hora que sigui per por a ser increpada o assetjada.
- Modificar la seva vestimenta per intentar desincentivar i evitar el grau d'assetjament.

Un cop entès en què consisteix l'assetjament caldria saber identificar de quines diferents formes pot manifestar-se, ja que algunes són tan normalitzades que passen completament desapercebudes i no s'entenen como una demostració de violència masclista. Les principals manifestacions de l'assetjament al carrer són:

- Els "compliments": aquests són possiblement la manifestació més habitual i més acceptada per tota la societat. Consisteixen en paraules o

expressions d'admiració o elogi que si es donen en un context en què ambdues parts es coneixen i es tenen confiança funcionen com a indicador d'estima i afecte, però si venen donats per una persona que no coneixem de res, amb la que per tant no tenim confiança i a la qual no se l'hi ha demanat opinió es converteix en una pràctica desagradable que pot arribar a intimidar a la víctima i fer-la sentir desprotegida.

- Les mirades lascives
- Petons, xiulets, botzinades, i altres sorolls desagradables.
- Gestos obscens.
- Comentaris sexuals explícits o indirectes.
- Suggestències sobre la vestimenta i/o el físic.
- Fotografies i gravacions del cos amb una forta connotació sexual realitzades sense consentiment.
- Tocaments.
- Persecució i/o acorralament.
- Exhibicionisme.

La problemàtica d'aquestes accions és que sorgeixen del nostre subconscient patriarcal, en el qual les dones no pertanyen ni disposen de l'espai públic, el qual és propietat única i exclusivament dels homes. Per això, quan una dona passeja pel carrer l'home es creu amb el dret i la llibertat d'increpar-la, perquè aquell espai és seu i ella és una simple intrusa. A més a més, s'expressa amb aquestes accions una forta creença de la propietat i la cosificació del cos de la dona, el qual antigament era entès com un territori conquistat o per conquerir, i és per això que la majoria d'actituds amb les quals es manifesta l'assetjament es produeixen quan les dones estan soles o amb amigues, perquè s'entén que la dona no deixa d'estar sola fins que es troba acompanyada d'una figura d'autoritat, un home. En el moment en què la dona està acompanyada d'un home (el qual ha de complir amb la masculinitat hegemònica i encaixar en els estereotips de l'heteronormativitat), s'interpreta a aquesta com un territori ja conquerit, en canvi quan està sola o acompanyada d'altres dones encara està per conquerir. És per aquest motiu que és molt estrany i difícil que un home dediqui una d'aquestes actituds esmentades anteriorment a una dona que està

acompanyada d'una figura masculina, perquè es percep que allò que es vol conquerir ja té amo, un amo baró al qual sí que s'ha de respectar.

7.3 Resultats de l'estudi

Arribada la fi de l'anàlisi i l'estudi de la societat actual, i ja coneixent les característiques bàsiques del model de societat patriarcal i el model de societat matriarcal, és possible extreure elements essencials:

La primera conclusió és que la violència masclista, el masclisme, el sexisme i el patriarcat són un problema íntegrament transversal, és a dir, és dona en tots i cada un dels àmbits que envolten la figura humana, degut a que té a veure amb la cultura d'aquesta, la qual es transmet de manera sistemàtica de generació en generació i impregna tots i cada un dels actes que realitzem.

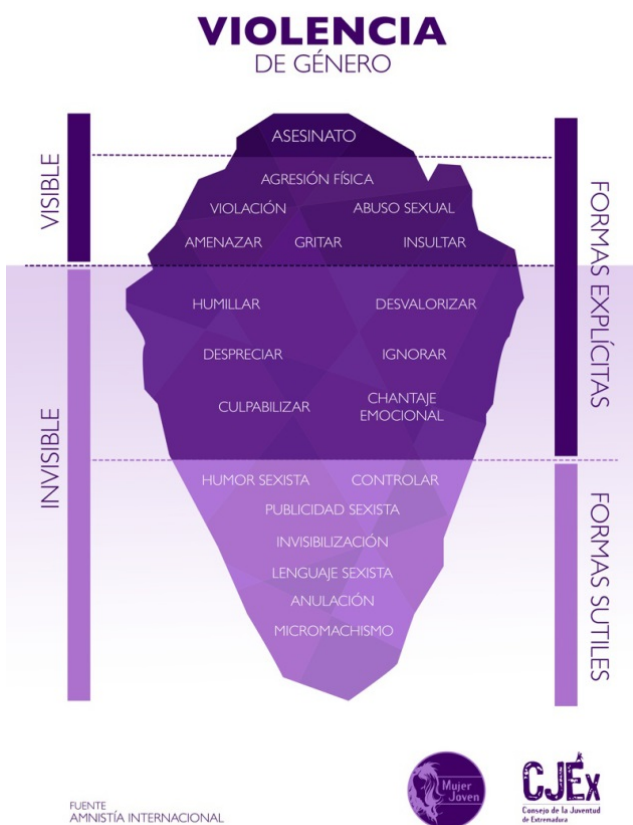
La segona conclusió és que la nostra societat segueix molt contaminada i infectada de comportaments sexistes heretats de la societat patriarcal arcaica, que fomenten les desigualtats i la dominació de les dones, i perpetuen i fan que sigui molt difícil sortir d'aquest model d'estructura social. És a dir, es pot entendre com una roda, o com un peix que es mossega la cua, com més interioritzades tenim aquestes creences més difícil és deixar de regir-nos per aquestes. Així doncs, es pot considerar la nostra societat com una societat patriarcal.

Tot i així, òbviament no es pot considerar que la societat patriarcal actual i la societat patriarcal arcaica són iguals, ja que l'evolució de la societat ha provocat que s'hagin pogut anar deixant enrere alguns criteris d'aquesta últim. Un exemple d'això seria la llei, que tot i no garantir al 100% la igualtat i la protecció de les dones dels abusos i discriminacions que pateixen, ho intenta i lluita dia a dia per millorar gràcies a les necessitats que va expressant la societat del moment. Cal saber però, que aquesta societat es mobilitza cada cop més i més per lluitar per allò que li sembla injust o immoral, i no només succeeix amb els moviments feministes tan estesos que podem trobar avui en dia, sinó en qualsevol comportament discriminatori o intolerant com el racisme, la homofòbia o el feixisme. El fet que la societat s'atreveixi a denunciar

aquestes accions, es mobilitzi per expressar-se i demandar millores, i s’involucri en aquests moviment socials significa que cada cop hi ha més conscienciació amb el tema, i garanteix, que poc a poc, gràcies a la demanda i l’exigència de millores s’aconseguirà anar erradicant aquesta classe de comportaments, o si més no, que se seguirà lluitant per tal d’aconseguir-ho.

Reprent la segona conclusió, es pot concloure que la nostra societat és una societat patriarcal de consentiment, perquè la llei intenta garantir la igualtat d’homes i dones, però en les pràctiques diàries es segueixen produint situacions de desigualtat, abús i submissió de les dones. Així doncs, com és possible que aquesta estructura segueixi estant tan present? Què fa que es segueixi mantenint tan arrelada a la nostra societat i

que passi desapercibuda per tanta gent? La resposta és l’Iceberg del Patriarcat: L’Iceberg del Patriarcat és una metàfora que representa l’estructura patriarcal, la qual com podem veure està regida per la violència masclista tant visible com invisible, tant explícita com subtil, i aquí és on radica el problema de la qüestió. El problema de les violències masclistes i el patriarcat que sustenten, és que no sabem identificar-les, no les veiem, com la part inferior d’un iceberg. I això és precisament el que fa que no puguem solucionar el conflicte.

Representació gràfica del concepte “Iceberg del Patriarcat”

El que sustenta aquest problema és el que es troba a la base, és el que construeix i fonamenta l'estructura patriarcal i la violència de gènere, es troba amagada i només es pot veure si ens hi capbussem. Constitueixen actituds normalitzades que ataquen i colpegen a les dones dia rere dia, actituds com la invisibilització de les dones en els llocs de poder, el llenguatge sexista, l'humor sexista, el control o l'anul·lació de les dones com a persones, etc. Per sobre d'aquestes actituds es troben aquelles que són molt més explícites, però que tot i així segueixen sent parcialment invisibles com la desvalorització, la humiliació, la culpabilització i el xantatge emocional entre altres. Aquestes actituds serien l'amplificació o l'extensió de les primeres, ja que produeixen un nivell més elevat de violència però que tot i així no se'ns han inculcat com a violència masclista. Aquestes suposen la plataforma per poder arribar a les agressions físiques, les quals es troben damunt de tot, són la part visible, aquelles actituds que ens han ensenyat a identificar com violència, perquè deixen un rastre físic fàcil de detectar. Entre aquestes accions estarien la violació, les amenaces, la violència verbal i per últim el desenllaç de la violència masclista i patriarcal, l'assassinat, conegut com a feminicidi.

No es pot comprendre com s'arriba a la violència física i al assassinat sense entendre i conèixer quin és el seu procés, perquè aquesta violència explícita no sorgeix del no res. El problema de la societat és que percep la violència masclista de manera incompleta o fragmentada en diferents peces, quan en veritat és una única peça, un únic conflicte. Aquest aspecte es veu molt ben reflectit ens els casos particulars de violència de gènere on és molta la gent que qüestiona perquè la víctima va decidir relacionar-se amb un maltractador, perquè no denuncia, perquè no fuig, etc. Però això succeeix perquè com hem dit abans la societat no visualitza tots els esgraons previs fins arribar a la violència física o la mort. Una dona en cap moment tria estar amb un maltractador per pròpia voluntat, perquè al principi ell no actua com a tal. Si el procés fos així, molt probablement no existiria la violència de gènere. En un principi el maltractador actua de manera normal i corrent, fins i tot més atenta i carinyosament que el que podria considerar-se normal. Però subtilment comença a controlar a la seva parella, a anul·lar-la com a ésser independent i a aïllar-la, s'encarrega de destruir totes les seves xarxes de socialització per tal de deixar-la sola i que només pugui disposar d'ell. Un cop

s'ha aconseguit això, comença el que coneixem com violència psicològica, on el maltractador humilia i menysprea a la dona, la redueix a escòria, la fa sentir que no val res i li fa xantatge emocional. I quan ja l'ha aïllat completament, l'ha anul·lat com a persona i la desvaloritzat íntegrament, és quan té el terreny preparat per exercir el que coneixem com a violència, el que som capaços de veure, com els crits, els cops, les amenaces, les agressions sexuals, els insults o la mort, i aquest últim pas és possible perquè en el moment en què es dona, la víctima està tan atrapada que no pot sortir. Així doncs, si entenguéssim aquest procés podríem entendre que la dona ha estat enganyada i que per això en algun moment va decidir confiar en el seu maltractador, entendríem que si no marxa, si no fuig i sinó denuncia, no és perquè no vulgui, sinó perquè no pot, perquè creu que està sola, creu que no val res, i creu que no hi ha sortida, perquè sap que el seu maltractador pot ser capaç de tot. Així doncs, entendríem que els feminicidis, tenen una causa, i que per tant, tenen solució. Podríem posar solució a aquesta escala de violència masclista i desigualtat que pateixen les dones dia rere dia, i així acabar amb la seva tortura.

I com es pot solucionar? La solució és educant en igualtat, fent entendre els nens i nenes que viuen en una societat patriarcal, i que així sàpiguen identificar que està malament i què és immoral. Educant-los de igual manera siguin nens o nenes i inculcant els valors del respecte, la integritat i la tolerància zero contra actituds discriminatòries i/o denigrants. A més a més, és molt important entendre la nostre coresponsabilitat, començar a denunciar totes aquelles actituds masclistes que veiem i a no quedar-nos callats per por, vergonya o indiferència, perquè d'aquesta manera contribuïm al problema, un problema social i per tant, un problema de tots. D'aquesta manera podríem ser-ne conscients i lluitar tots per eradicar el conflicte, i podríem ser conscients de l'alarmant que són les dades: la violència masclista ha deixat en 15 anys 918 víctimes, mentre que l'actuació d'ETA a espanya, la qual va durar 52 anys va deixar 864 víctimes, i tot i així només considerem terrorisme i problema greu el segon.

8. ESTUDI SOBRE EL CONEIXEMNT DE CONCEPTES BÀSICS I SOBRE LA PERCEPCIÓ I CONCEPCIÓ QUE ES TÉ DE L'ASSETJAMENT

Primer de tot cal destacar que el model d'enquesta emprat està dividit en dues parts principals, i per tant, cada una d'aquestes tindrà una finalitat diferent, respondrà a uns objectius diferents i obtindrà uns resultats diferents.

8.1 Objectius

La primera part de l'enquesta s'enfoca en la identificació dels coneixements bàsics de què disposa la gent sobre el tema esmentat. A les hores, pretén assolir els següents objectius:

- Saber si la població té coneixement sobre què són els rols de gènere, si considera que són presents avui en dia, i si encara som víctimes d'aquests.
- Si tenen nocions bàsiques sobre què són ideologies com el patriarcat, el masclisme i el feminisme.
- Què opinen sobre el sistema estructural de la societat actual.
- Identificar quines accions considera la gent que són masclistes o fomenten el masclisme, i quines no.

La segona part de l'enquesta es centra en l'anàlisi de la concepció, percepció i familiarització que té la gent amb l'assetjament al carrer. Els seus objectius principals són:

- Identificar qui pateix l'assetjament al carrer i qui l'exerceix.
- Quines accions identifiquem com a assetjament, i quines es troben normalitzades i acceptades.
- Quina és la reacció tant de persones assetjades com assetjadores després d'un acte d'assetjament al carrer.
- Amb quina freqüència es donen accions d'aquesta índole i quines circumstàncies les propicien més.
- Mesurar en quin grau justifica la gent l'assetjament al carrer i a qui culpabilitza d'aquest.

8.2 Metodologia

La metodologia emprada per realitzar aquest estudi ha set la utilització de la aplicació *Formularis de Google* per a la construcció de l'enquesta i la seva estructura, i la utilització d'una segona aplicació anomenada *Fulls de Càlcul de Google* per poder realitzar els gràfics i les taules i mesurar i quantificar els resultat de manera molt més pràctica, concisa i eficient, tot i que alguns recomptes més específics s'han realitzat manualment.

La mostra d'enquestats ha set de 61 persones, 40 dones i 21 homes d'entre 16 i més de 50 anys. El model d'enquesta consta de 23 preguntes, i totes les 61 respostes es troben adjuntades als annexos del treball.

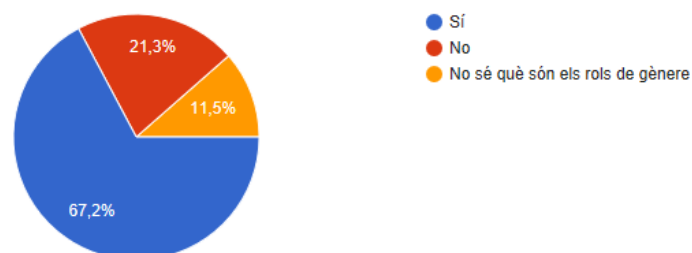
8.3 Resultats

De l'enquesta, els resultats més útils i destacables per al nostre estudi són:

- La majoria de la mostra enquestada és conscient de què són els rols de gènere de la seva presència en la societat. De les dones enquestades el 75% hi creuen, mentre que dels homes enquestats hi creuen el 57%

4. Creus en l'existència dels rols de gènere?

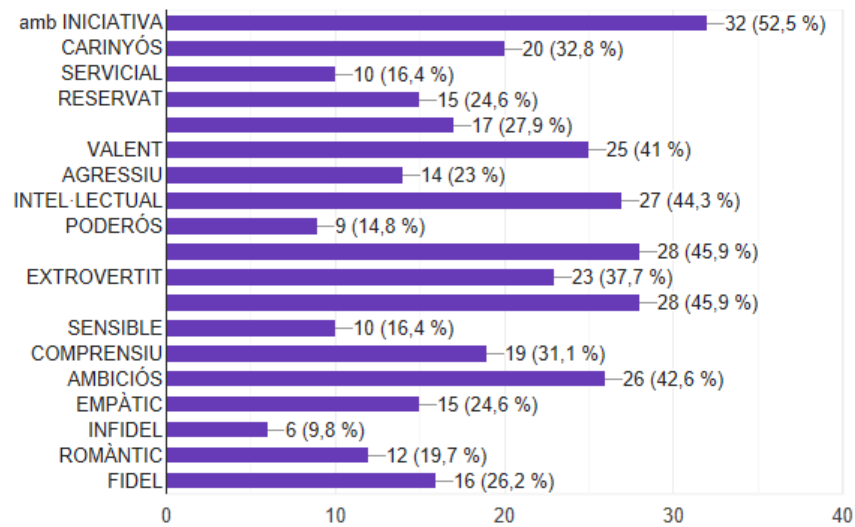
61 respuestas

- Les qualitats més destacades en un home segons la mostra enquestada són la iniciativa, la resolució de problemes, la intel·ligència i la simplicitat emotiva. Mentre que, les qualitats més destacades són carinyosa, comprensiva, valenta i intel·lectual

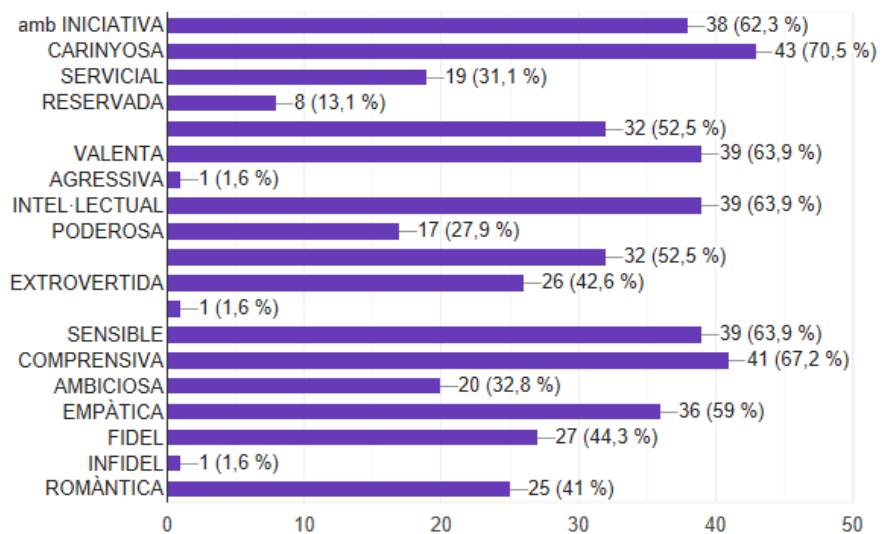
5. Selecciona les qualitats que veus més presents en els homes que t'envolten.

61 respuestas

6. Selecciona les qualitats que veus més presents en les dones que t'envolten.

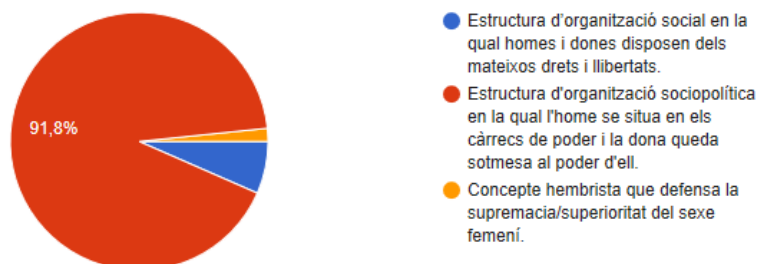
61 respuestas

- La gran majoria de la mostra enquestada sap en què consisteix el patriarcat. D'aquests que coneixen el concepte 38 eren dones i 19 homes, i tenint en compte la proporció de homes i dones en l'estudi podem saber que el 95% de les noies coneixen bé què és el patriarcat, enfront un 90,5% d'homes.

7. Tria la definició correcta de PATRIARCAT

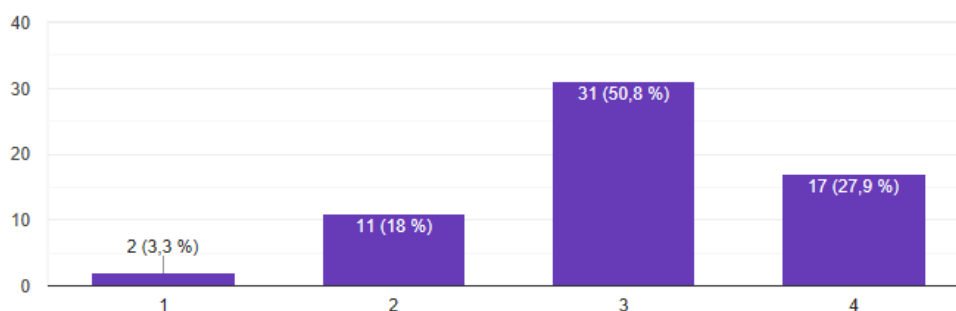
61 respuestas

- Segons la majoria dels enquestats el grau en que es manifesta aquest patriarcat en la nostra societat és 3 de 4, mentre que només hi ha 1 persona que considera que es manifesta en un grau molt ínfim, de 1 de 4. Dins del grup que considera el que es manifesta en un grau 3, vint són noies i onze nois, mentre que han seleccionat un nivell 4 tres nois i catorze noies. Radicant així, en que el 35% de les noies i el 14,3% dels nois perceben un grau molt elevat de patriarcat en la societat, mentre que el 50% de les dones i el 52,4 dels homes el perceben bastant elevat.

8. En quin grau creus que la nostra societat segueix aquest model patriarcal, sent 1 el mínim i 4 el màxim.

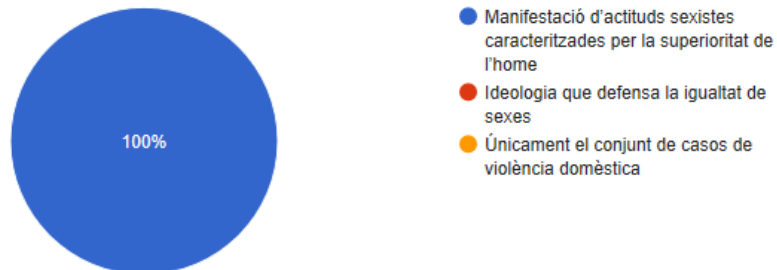
61 respuestas

- La totalitat de la mostra enquestada sap en què consisteix el masclisme.

9. Tria la definició correcte de MASCLISME

61 respuestas

- La gran majoria sap en què consisteix el feminisme. D'aquest grup d'enquestats 39 són dones i 17 homes, significant això que el 97,5% de les dones sap en què consisteix el feminisme, enfront el 80% d'homes que també ens són conscients.

10. Tria la definició correcte de FEMINISME

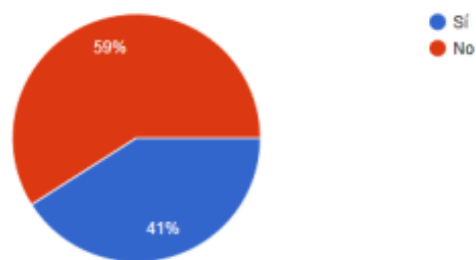
61 respuestas

- La quantitat de gent que creu que el feminisme radical té una connotació negativa, és una mica inferior, tot i que no molt, a la que considera que no. En el cas de les dones, només el 27,5 creu que sí que té una connotació negativa, mentre que en el cas dels nois, ho pensen el 57,1%

11. Creus que el corrent del feminisme radical té una connotació violenta i/o negativa?

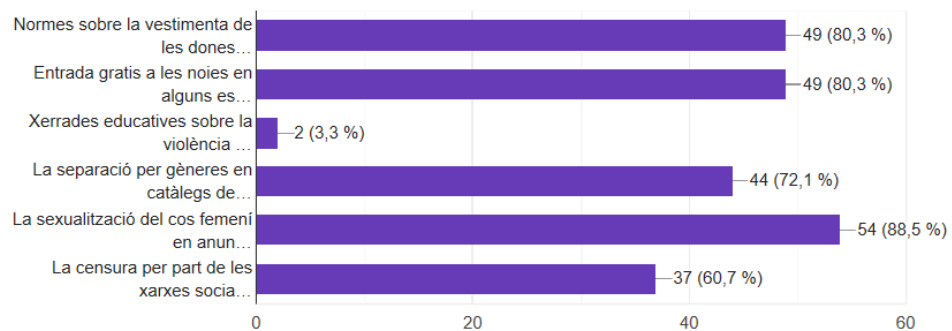
61 respuestas

- Les accions considerades les més fomentadores del masclisme són la sexualització del cos femení en anuncis publicitaris per tal d'incrementar les vendes, l'entrada gratuïta a les noies en alguns establiments d'oci com discoteques o pubs, i les normatives de vestimenta de les dones a les escoles, discoteques, llocs de treball, monuments sagrats, etc.

12. Quines d'aquestes accions creus que ajuden a fomentar o faciliten l'existència del masclisme?

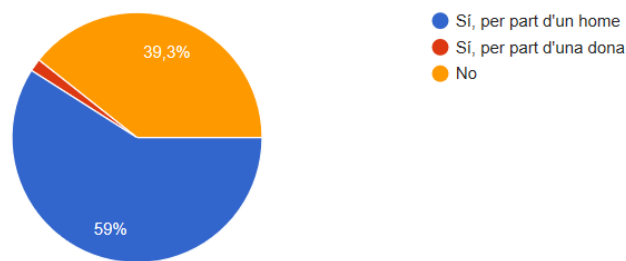
61 respuestas

- Més de la meitat de la mostra enquestada ha patit alguna situació d'assetjament al carrer per part d'un home. D'aquest grup, el 88,9% són dones i l'11,1% restant són homes. Del grup que mai ha patit assetjament, el 66,7% són homes, mentre que el 33,3% són dones. I per acabar, la única persona enquestada que ha patit una situació per part d'una dona, és una altre dona.

13. Has patit algun cop alguna situació d'assetjament al carrer? Si la resposta és sí, per part de qui ha estat?

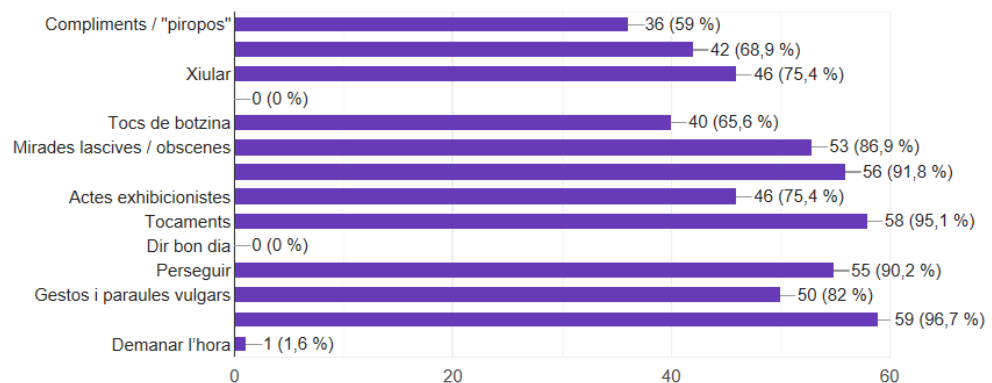
61 respuestas

- Pel que fa a la identificació de demostracions d'assetjament, la gran majoria coincideix en que ho són realitzar fotografies o vídeos del cos amb una connotació sexual i sense consentiment, els tocaments o fer comentaris sexuals explícits. Mentre que els compliments només són considerats assetjament per poc més d'ela meitat dels enquestats, i succeeix quelcom semblant amb les suggerències sobre la vestimenta o els atributs físics.

15. D'aquesta llista, quines consideres que són formes d'assetjament en un àmbit públic i adreçats a desconeguts/es:

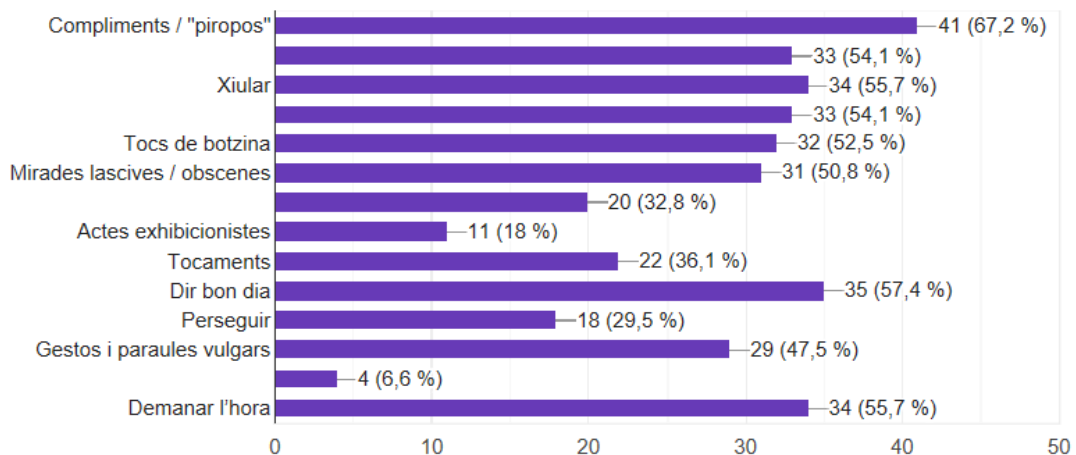
61 respuestas

- Les formes d'assetjament més patides han estat els compliments, les suggerències sobre la vestimenta i els xiulets. De les persones que han patit compliments, el 85,4% són dones, de les que han patit suggerències sobre la seva vestimenta, el 93,9% són dones, i de les que han patit xiulets, el 97,1% són dones també.

16. D'aquesta llista, quina d'aquestes accions has patit?

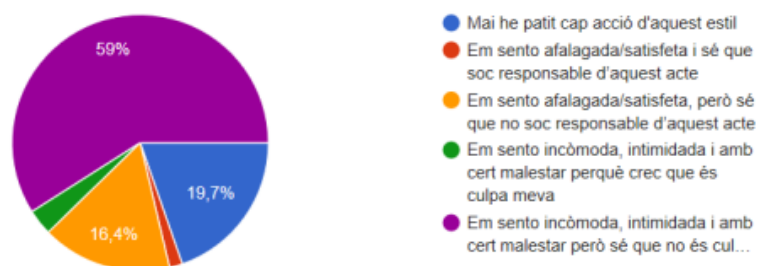
61 respuestas

- La meitat de la mostra enquestada és conscient que l'assetjament que pugui patir no és en cap moment culpa seva i no se sent bé després de patir una situació d'aquest tipus. Tot i així, hi ha un conjunt de persones prou considerable que diu sentir-se aflagada després d'una situació com les esmentades.

17. Com et sents després de patir una d'aquestes accions? En algun moment et plantejes que potser ha estat culpa teva?

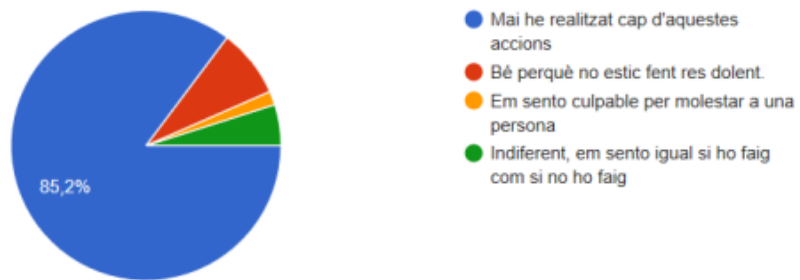
61 respuestas

- Dins dels pocs enquestats que reconeixen haver realitzat una d'aquestes accions esmentades prèviament, la majoria no sent que estigui fent res incorrecte, mentre que només una persona confessa sentir-se malament per molestar a una persona desconeguda. D'aquest grup, el 100% són homes.

18. Com et sents després de realitzar una d'aquestes accions?

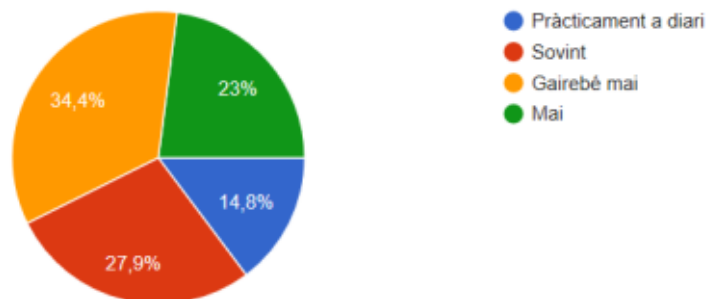
61 respuestas

- Dels enquestats que pateixen aquestes situacions d'assetjament, ho fan amb una freqüència d'entre gairebé mai o sovint, majoritàriament.

19. Podries dir amb quina freqüència pateixes les accions d'aquesta llista aprox.:

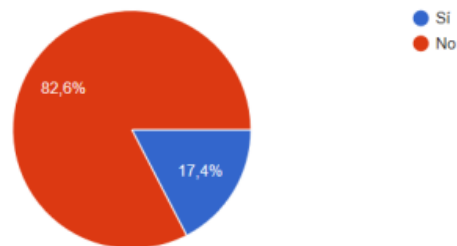
61 respuestas

- La gran majoria d'homes enquestats reconeixen no haver dedicat mai un compliment a una dona que anava acompanyada d'un home.

22. Si ets home: Algun cop has dit un compliment a una dona acompanyada d'un home?

23 respuestas

- Pel que fa a la justificació de l'assetjament al carrer segons la vestimenta de l'assetjada, les opinions estan bastant renyides. El 59% opina que aquestes actituds mai són justificades, perquè es vesteixi com es vesteixi no es responsable de les actituds de ningú, mentre que el 41% opina que tot i que la persona assetjada vagi provocant, ningú té dret a dir-li res. El resultat global per gèneres és que el 62,5% de les dones creuen que encara que la persona assetjada vagi provocant ningú té dret a dir-li res, mentre que el 52,4% dels homes considera que vagi com vagi vestida la persona assetjada, els actes de les altres persones no són responsabilitat seva.

23. Creus que els compliments o comentaris a desconegudes al carrer estan justificats o són normals si la desconeguda en qüestió porta una vestimenta molt curta, ajustada o "sexy"?

61 respuestas

8.4 Conclusions dels resultats de les enquestes

Un cop s'han destacat els resultats principals de les enquestes podem, mitjançant aquestes, extreure les conclusions pertinents i respondre els objectius establerts inicialment.

Respecte el primer objectiu, podem concloure que gran part dels enquestats coneixen què són els rols de gènere, i són conscients de la seva presència en la nostra societat. A l'hora de veure però, quins d'aquests es manifesten de manera més sovint, veiem una certa tendència de disminució i flexibilització dels rols de gènere femenins, ja que tot i que l'estereotip de la dona afectiva i comprensiva hi segueix estant present, també apareixen altres com la valentia i la intel·lectualitat, les quals mai han estat considerades com a qualitats femenines.

Per altre banda però, els estereotips del rol de gènere masculí segueixen estant molt marcats, essent les qualitats predominants són la iniciativa, la resolució de problemes de manera efectiva, la intel·ligència i la simplicitat emotiva.

Abordant el següent objectiu, podem concloure que la majoria de les persones enquestades saben reconèixer què és cada concepte i en què consisteix, sobretot en el cas del masclisme, amb el qual ningú té cap dubte. Les incerteses però, venen amb conceptes més insonoritzats i marginals com el patriarcat i el feminisme, els quals sentim milers de cops per les notícies o les xarxes socials, però que no reben la prou importància com per parar-se a estudiar-los i entendre'ls de manera bàsica.

Pel que fa referència al tercer objectiu, la majoria de la mostra enquestada opina que la societat actual encara es regeix per un estructura patriarcal en un grau bastant elevat (3) o molt elevat (4). Així doncs, tant les dones com els homes enquestats són conscients que el patriarcat existeix, i que té encara una forta influència en la nostra societat.

Com a l'últim objectiu de la primera part de l'enquesta, es volia saber quines accions creuen els enquestats que fomenten o ajuden a mantenir el masclisme, i quines no. Posteriorment a l'anàlisi dels resultats de les enquestes s'ha pogut concloure que les actituds que fomenten més el masclisme són les normes de vestimenta imposades a les dones, l'entrada gratuïta de dones a llocs d'oci nocturn i la sexualització del cos femení en anuncis publicitaris per augmentar les vendes. L'acció menys considerada que només a comptat amb el 50% de les persones enquestades ha estat la censura per part de les xarxes socials i els mitjans de comunicació de la nuesa o la sensualitat del cos femení.

Per començar amb els objectius de la segona part de l'enquesta, es volia identificar qui són les víctimes de l'assetjament al carrer i qui són els assetjadors habitualment. I un cop analitzats els resultats es pot concloure que el 88,9% de les víctimes d'assetjament produït per un home són dones, i que per tant les principals víctimes d'aquestes accions són les dones. A més a més, s'ha pogut concretar que assetjament que pateixen els homes al carrer ve donat per un altre home.

Seguint amb el següent objectiu proposat, s'ha observat que una de les formes d'assetjament més camuflada i normalitzada, és a l'hora de les més comuns: els compliments. La societat té una forta tolerància als compliments dedicats per desconeguts al carrer, sent considerat tant sols pel 50% dels enquestats, enfront el 95% que tenen en consideració els tocaments, el 96,7% que consideren les fotografies i es vídeos amb connotació sexual sense consentiment, i el 92% que tenen en consideració els comentaris sexuals explícits. Així doncs, no hi ha la prou sensibilització ni familiarització amb el tema, degut a que no sabem reconèixer totes les múltiples formes de manifestació que té.

Seguint amb l'assetjament al carrer, el tercer objectiu pretenia comprovar quina és la reacció tant dels assetjadors com dels assetjats després de produir-se una situació d'assetjament. Els resultats han set un 50% de sentiment

d'incomoditat i intimidació per part de la víctima, i un 100% de sentiment d'innocència per part dels homes que han assetjat algun cop, defensant-se en què com l'acció produïda no és perjudicial no tenen motius per sentir-se malament. Demostrant així un total desconeixement i una absència total d'empatia.

Gairebé per acabar, s'ha pogut determinar que la majoria de persones enquestades que pateixen assetjament al carrer, el pateixen entre sovint i gairebé mai. I que en el cas de les dones, el 82% dels homes mai han dit un compliment a una dona acompanyada d'un home. Reafirmant d'aquesta manera, l'imaginari col·lectiu que es té que les dones són com territoris per conquerir o ja conquerits. Si la dona ja està amb un home ja és propietat d'un altre, i encara que a ella no se la respecti, a l'amo sí que se l'ha de respectar.

Finalment, es volia concretar en quin grau segueix la gent justificant l'assetjament al carrer, i tot i que més de la meitat dels enquestats creuen fermament que es vesteixi com es vesteixi la víctima les decisions i accions dels altres no són responsabilitat seva, una gran quantitat de gent, el 41%, creu que tot i no justificar un assetjament, la vestimenta d'una dona pot ser provocativa, i per tant, insinuar que la dona es vesteix per cridar l'atenció dels homes, per vendre's com un tros de carn o que de certa manera si no vestís així no l'assetjarien, fent-la així responsable d'una acció de la qual només té culpa el qui la du a terme.

9. CONCLUSIONS

Després d'aquest recorregut de conceptes, coneixements, anàlisis i investigació, podem donar aquest treball per finalitzat i reflexionar si els objectius s'han complert i quines idees essencials s'han pogut extreure.

Primerament, hem pogut comprovar mitjançant la recerca, l'anàlisi i la percepció pública mesurada a través de les enquestes, que la nostra societat segueix sent patriarcal, i que per tant, segueix acollint totes aquelles actituds masclistes, misògines, intolerants i denigrants per la dona que formen part de la seva naturalesa. Així doncs, s'ha aconseguit el primer objectiu afirmant i corroborant que la societat actual segueix contenint una forta influència patriarcal, que a més a més, sabem que es manté en tots i cada un dels àmbits d'aquesta gràcies a l'estudi comparatiu realitzat.

Al llarg de tot el treball s'han exposat conceptes, coneixements i situacions que serveixen al lector per poder comprendre el què suposa per a les dones el fet de ser assetjades pràcticament a diari, cada cop que surten al carrer i han de conviure en un espai públic que encara és propietat dels homes. A més a més, s'ha explicat quina relació té aquest fet amb l'estructura d'una societat patriarcal i sobre què es fonamenta. La qual cosa ens ha permès poder concloure amb l'acompliment del segon objectiu establert en un principi.

Seguidament caldria recordar una dels conclusions més importants del treball, si no la que més, la qual respon al tercer objectiu d'aquest treball proposant una possible forma d'ajudar a solucionar el conflicte poc a poc. Perquè un cop assabentats de quina és la causa d'un problema és quan podem saber quina és la seva solució, i sabent això, hauríem de sentir l'obligació de fer-ho. Prèviament en el treball, s'ha estudiat quin és l'origen del conflicte sexista i què és el que el segueix sustentant avui en dia, la qual cosa ha quedat ben explicada amb L'Iceberg del Patriarcat . Un cop entesa la seva estructura s'han plantejat 3 passos essencials que poden ser duts a terme per tothom i que ajudarien en una gran magnitud a la resolució del problema. Recordem que aquests tres passos són:

- Ser conscients, en tota la seva totalitat, de l'estructura que fomenta el manteniment d'una societat patriarcal per poder identificar el problema des del seu naixement i ser capaços de tallar-lo d'arrel a temps, i així anar destruint poc a poc l'estructura des de la base per tal que no pugui seguir creixent, i tot allò que estigui ja assentat a sobre quedi sense recolzament.
- Educar en la igualtat, per així poder anar desmuntant els rols, prejudicis, estereotips i valors sexistes que han estat presents des de l'inici de les societats. No serà fins que s'eduqui els infants d'igual manera, siguin del sexe que siguin, exigint-los el mateix, donant-los les mateix oportunitats i llibertats, i inculcant-los els valors de la igualtat, el respecte i la tolerància zero a les actituds discriminatòries i opressores, que no es podrà aconseguir aquest canvi tan necessari en la societat.
- Tenir molt present el concepte de coresponsabilitat, entenent que és un problema de tots, i que és responsabilitat nostra si decidim lluitar contra ell o contribuir a la seva perpetuació observant, callant i quedant-nos quiets. Tan bon punt tothom prengui consciència de la importància que té en la societat i ocupi el seu lloc, podà denunciar, condemnar i evitar totes aquelles creences i actituds que ajuden a que el conflicte segueixi arrelant-se a la societat.

Ja gairebé per finalitzar, un dels principals objectius del treball era comprovar si la societat és conscient de la situació i el problema que ocasiona el patriarcat, i mitjançant la recerca i les enquestes, s'ha pogut concloure que el grau de conscienciació es bastant elevat. La gran majoria sap diferenciar conceptes bàsics i identificar comportaments masclistes amb prou habilitat, però hi ha una part de la població que segueix desinformada, i cal aportar-li la informació necessària perquè pugui defensar la seva pròpia causa amb les motivacions personals que la moguin, fent-se seu el discurs feminista i integrant-se'l en la seva forma particular de vida, per així poder millorar-la progressivament i contribuir a millorar la dels altres.

Finalment, el treball pretenia demostrar la problemàtica que suposa aquesta situació per tota la societat, no només perquè afecti directament al 51,6%¹¹ de la població discriminant-la, sotmetent-la i maltractant-la, sinó perquè el sector masculí també pateix les imposicions i restriccions del patriarcat tot i jugar el paper d'opressor i no oprimint. Algun exemple d'imposició podria ser l'adopció d'una actitud dominant, poderosa, masculina, violenta, intimidant, ambiciosa, agressiva, instintiva, gens emocional, etc. obligant així als homes a anul·lar la seva part emocional (la qual posseeixen totes les persones) i reprimir-la fins no poder canalitzar-la més. Aquestes actituds provoquen una gran conseqüència: una mort prematura, degut a que tal i com demostren les dades, els homes tendeixen a ser més agressius i temeraris, la qual cosa provoca que pateixin molts més accidents de tràfic que les dones, decideixin fer activitats d'alt risc com el "balconing" o s'involucrin en més baralles, augmentant així la seva taxa de mortalitat. A més a més, en estar pressionats a no expressar les seves emocions i sentiments per no demostrar mai vulnerabilitat, no són capaços d'externalitzar totes les angoixes i preocupacions, el que acaba desencadenant en algunes ocasions el suïcidi, que es dona en una major proporció entre homes que no pas dones. Així doncs, si compleixen aquestes imposicions i restriccions acaben estant afectats a la llarga, i si no ho fan, automàticament són discriminats i desvaloritzats com les dones, com passa amb els homes que no compleixen amb els canons de la masculinitat hegemònica o no encaixen en l'heteronormativitat imposada també pel patriarcat, com s'ha explicat anteriorment a l'apartat 4.3.

Així doncs, un cop finalitzat el treball i amb una àmplia perspectiva sobre el tema podem arribar a comprendre que el patriarcat segueix present entre nosaltres, que és el causant de la situació actual de les dones, que aquesta situació és un problema de tota la societat i que està en les nostres mans i es responsabilitat de tots escollir destruir les bases discriminatòries d'aquesta i construir un món més just i ètic per tothom, sense formes de discriminació i opressió arcaiques que impedeixen un ple rendiment de la societat, alentint-la i estancant-la poc a poc.

¹¹ Espanya disposa d'una població de 46.059.302 habitants, dels quals 23.777.015 són dones i 22.882.286 són homes, segons dades del Ministerio de Interior.

10. BIBLIOGRAFIA, WEBGRAFIA I FIMLOGAFIA

Per tal de poder dur a terme la recerca d'aquest treball s'han emprat les següents fonts bibliogràfiques, webgràfiques i filmogràfiques:

Bibliografia:

- Dolera L. *Morder la manzana*. Editorial Planeta, 2018
- Ngozi A. C. *Querida Ljeawele: Cómo educar en el feminismo*. Editorial Literatura Random House, 2017
- Beauvoir S. *El segundo sexo*. Editorial Gallimard, 1949
- Gay R. *Hambre: Memorias de mi cuerpo*. Editorial Capitán Swing, 2018

Webgrafia:

- <http://dle.rae.es/?id=SB5KObD>
- <http://www.culturamas.es/blog/2018/01/10/gerda-lerner-el-origen-del-patriarcado/>
- <https://igualdadactiva.wordpress.com/2013/06/19/roles-y-estereotipos-de-la-sociedad-patriarcal/>
- <https://igualdadactiva.wordpress.com/2013/06/19/roles-y-estereotipos-de-la-sociedad-patriarcal/>
- <http://blog.annaboye.com/cuales-son-las-diferencias-entre-un-matriarcado-y-un-patriarcado/>
- <https://www.euston96.com/patriarcado/>
- https://es.wikipedia.org/wiki/Imaginario_colectivo
- https://es.wikipedia.org/wiki/Consciencia_colectiva
- <https://www.mujerfariana.org/vision/578-patriarcado-no-es-sólo-machismo-2.html>
- <https://psicologiaymente.com/social/micromachismos>
- https://elpais.com/elpais/2018/03/07/icon/1520426823_220468.html
- <http://www.pikaramagazine.com/2012/11/la-violencia-de-genero-y-el-amor-romanticocoral-herrera-gomez-expone-que-el-romanticismo-es-el-mecanismo-cultural-mas-potente-para-perpetuar-el-patriarcado/>
- <https://psicologiaymente.com/pareja/mitos-amor-romantico>

- <https://www.cosmopolitan.com/es/consejos-planes/familia-amigos/a18712378/rae-palabras-machistas/>
- <https://psicologiaymente.com/social/diferencias-machismo-y-misoginia>
- <https://ca.wikipedia.org/wiki/Androcentrismo>
- <http://digibug.ugr.es/bitstream/handle/10481/22465/EI%20amor%20rom%C3%A1ntico.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- <https://www.bbc.com/mundo/noticias-40237173>
- <https://psicologiaymente.com/social/manspreading>
- https://elpais.com/elpais/2018/03/07/icon/1520426823_220468.html
- <http://www.mujaresenred.net/spip.php?article1397>
- <https://feminicidio.net/>
- <http://ww1.feminicidios.net/?subid1=545f2d2e-f0ed-11e8-ad93-c026142a6918>
- <http://diccionario.cear-euskadi.org/violencia-machista/> <http://www.revistapueblos.org/old/spip.php?article2227>
- <https://www.aboutspanol.com/las-tres-olas-del-feminismo-1271639>
- <https://www.aboutspanol.com/las-tres-olas-del-feminismo-1271639>
- <https://psicologiaymente.com/social/feminismo-radical>
- <https://www.agenciasinc.es/Noticias/La-antropologa-que-demostro-que-la-violencia-machista-no-tiene-nada-de-natural>
- [https://www.fiscal.es/fiscal/PA_WebApp_SGNTJ_NFIS/descarga/Ponencia%20Herreros%20Hern%C3%A1ndez,%20In%C3%A9s%20\(2017\)%20doc.pdf?idFile=88f6434a-2dcb-40da-96f3-371e4808eff1](https://www.fiscal.es/fiscal/PA_WebApp_SGNTJ_NFIS/descarga/Ponencia%20Herreros%20Hern%C3%A1ndez,%20In%C3%A9s%20(2017)%20doc.pdf?idFile=88f6434a-2dcb-40da-96f3-371e4808eff1)
- <http://www.resumenlatinoamericano.org/2017/08/11/machismo-y-patriarcado/>
- <https://www.elquintopoder.cl/genero/la-homofobia-tambien-es-machismo/>
- https://www.eldiario.es/cultura/feminismo/lenguaje-herramienta-machismo_0_637986233.html
- https://es.wikipedia.org/wiki/Masculinidad_hegem%C3%B3nica
- <https://es.wikipedia.org/wiki/Heteronormatividad>
- https://www.clarin.com/entremujeres/genero/rae-pocas-mujeres-lejos-lenguaje-inclusivo_0_r1ID021zm.html
- https://www.eldiario.es/cultura/RAE-institucion-tradicionalmente-misogina_0_502200361.html
- <https://es.wikipedia.org/wiki/Matriarcado>
- <https://www.significados.com/matriarcado/>

- <https://www.significados.com/matriarcado/>
- <https://www.elperiodico.com/es/internacional/20170121/frases-mujeres-donald-trump-5756900>
- http://cadenaser.com/ser/2017/06/08/internacional/1496902760_601507.html
- https://www.eldiario.es/rastreador/definen-Santiago-Abascal-provoco-PSOE_6_842425777.html
- <https://www.empresaactual.com/mujeres-en-la-empresa-espanola-2017/>
- <https://www.20minutos.es/noticia/2136855/0/hombres-mujeres/maternidad-paternidad/empleo/>
- <https://www.elmundo.es/elmundo/2011/03/30/espana/1301507625.html>
- https://www.lasexta.com/noticias/sociedad/las-mujeres-con-reduccion-de-jornada-seran-las-pobres-del-futuro-incentivo-o-trampa_2017030758beca370cf2894da466bac1.html
- <https://www.youtube.com/watch?v=ULGAmm70mPA>
- https://www.google.com/search?ei=ypiZW_i0L8jBlwSKrpnABw&q=como+afecta+el+machiso+a+hombres+imujeres&oq=como+afecta+el+machiso+a+hombres+imujeres&gs_l=psy-ab.3...4496.12594.0.12809.43.37.0.0.0.0.362.5027.0j23j5j1.29.0....0...1.1.64.psy-ab..14.14.2552...0j35i39k1j0i67k1j0i131k1j0i20i263k1j33i10i21k1j33i10i160k1j33i10k1.0.T6K5dFZH_mg
- https://www.elconfidencial.com/espana/2018-11-22/agresion-sexual-espana-denuncias-policia_1658286/
- https://www.eldiario.es/sociedad/Gobierno-Unidos-Podemos-violencia-consentimiento_0_823817751.html
- <https://blogs.deia.eus/xsermujer/tag/leyes-feministas/>
- <https://www.publico.es/sociedad/feminismo-violencia-institucional-gran-impune-violencia-genero.html>
- https://es.wikipedia.org/wiki/Cultura_de_la_violaci3n
- https://www.google.es/search?source=hp&ei=uX3fWu7AOLqSmgXr5oK_oDA&q=ejemplos+que+demuestran+que+vivimos+en+una+soceidad+patriarcal&oq=ejemplos+que+demuestran+que+vivimos+en+una+soceidad+patriarcal&gs_l=psy-ab.3...3944.17585.0.17783.67.42.2.16.17.0.554.6046.0j18j6j3j0j1.28.0...0...1c.1.64.psy-

[ab..22.36.4653.0..0j0i131k1j0i22i30k1j33i22i29i30k1j33i21k1j33i160k1.0.j3NwX4qJu2k](https://www.elpais.com/elpais/2018/02/06/mamas_papas/1517909178_585363.html)

- <https://medium.com/@Carnaina/cómo-saber-si-usted-está-viviendo-en-un-patriarcado-una-perspectiva-histórica-51be20d06a8>
- <https://cultiusculturals.wordpress.com/2015/04/30/vivimos-en-una-cultura-patriarcal-la-neutralidad-no-existe/>
- https://elpais.com/elpais/2018/02/06/mamas_papas/1517909178_585363.html
- <https://medium.com/@Carnaina/cómo-saber-si-usted-está-viviendo-en-un-patriarcado-una-perspectiva-histórica-51be20d06a8>
- <https://www.vice.com/es/article/gyk8eb/gobierno-pedro-sanchez-ministras-mujeres-feminismo>
- <https://www.ccma.cat/324/iceberg-violencia-masclista-violencias-masclistes-visibles-invisibles/noticia/2887194/>
- <https://cultiusculturals.wordpress.com/2015/04/30/vivimos-en-una-cultura-patriarcal-la-neutralidad-no-existe/>
- https://elpais.com/elpais/2018/02/06/mamas_papas/1517909178_585363.html
- <https://gaceta.es/civilizacion/telefono-suicidio-hombres-espana-20180416-1835/>
-

Filmografía:

- Documental: “Retratos sobre el feminismo”, Netflix
- <https://www.youtube.com/watch?v=CLoYECx1b1A>
- <https://www.instagram.com/machismocallejero/?hl=es>